

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU ASISTENȚA JURIDICĂ GARANTATĂ DE STAT

MD – 2068, mun. Chișinău, str. Alecu Russo nr. 1 bl. "A", bir. 94

Tel./ fax (022) 31-02-74, e-mail: aparat@cnaigs.md, www.cnaigs.md

Nr. 18 din 23 februarie 2022

Parlamentul Republicii Moldova
mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 105

În conformitate cu prevederile art. 12 alin. (1) lit. f) din Legea Nr. 198/2007 cu privire la asistență juridică garantată de stat și pct. 55 din Regulamentul Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, Vă prezentăm **Raportul de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anul 2021, aprobat prin Hotărârea CNAJGS nr. 1 din 23 februarie 2022.**

Raportul cuprinde rezultatele activității în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat, principalele probleme, concluzii, precum și schițează pașii care urmează a fi întreprinși în viitor.

În vederea respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, realizării angajamentelor ce derivă din actele juridice naționale și internaționale, CNAJGS își exprimă disponibilitatea pentru o colaborare continuă cu autoritățile publice și solicită respectuos înaltelor autorități, susținerea activității sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat.

Președinte al Consiliului

Victor ZAHARIA

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI	
REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	512
"18"	02 2022
Ora	

Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat

RAPORT ANUAL DE ACTIVITATE

1 ianuarie 2021 - 31 decembrie 2021

Întocmit în conformitate cu art. 12 al Legii nr. 198 din 26.07.2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat.

Aprobat prin hotărârea nr. 1 din 23.02.2022

e-mail: [apararat@cnaajgs.md]
web: [www.cnaajgs.md]

Tel.: [022 31 02 74]
Str. Alecu Russo nr. 1, bl. A 1, bir.94
Chișinău, Republica Moldova, MD 2068

CUPRINS

SUMAR	3
--------------	----------

I. Activitatea în sistemul de asistență juridică garantată de stat în anul 2021	14
--	-----------

1.1 Activitatea Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat	14
---	----

1.2 Activitatea Oficiilor teritoriale ale Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat și a persoanelor autorizate	24
---	----

II. Obiective strategice și planul de acțiuni pentru anul 2022	36
---	-----------

Anexe	39
--------------	-----------

SUMAR

Asigurarea **accesului liber la justiție** constituie un principiu de bază al statului de drept și o condiție obligatorie ce rezultă din actele internaționale la care Republica Moldova este parte. La rândul ei, **asistența juridică efectivă** constituie un element de bază al accesului la justiție și statul are obligația de a garanta asistența juridică persoanelor care nu dispun de mijloace financiare suficiente pentru a plăti serviciile juridice.

Misiunea sistemului de asistență juridică garantată de stat este protejarea **dreptului la un proces echitabil**, stabilit de articolul 6 al *Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale*, prin organizarea și acordarea asistenței juridice garantate de stat în vederea **diminuării impedimentelor economico-financiare** în realizarea accesului la justiție, asigurând **accesului liber și egal pentru toate persoanele la asistență juridică efectivă** în cadrul unui sistem cost-eficient, accesibil și nediscriminatoriu de asistență juridică.

Obligația de acordare a asistenței juridice calificate rezultă din mai multe acte internaționale:

- a) Declarația universală a drepturilor omului, din 10 decembrie 1948, art. 2, 7, 8, 10, 11;
- b) Pactul cu privire la drepturile civile și politice, în particular art. 2 și art. 14 (3 d);
- c) Convenția internațională cu privire la drepturile copilului, în particular art. 12, 37 (d), art.40 (2b);
- d) Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, în particular art. 6.3 (C) și jurisprudența Curții Europene pentru drepturile omului referitoare la articolele respective;
- e) Recomandările și rezoluțiile Comitetului de miniștri al Consiliului Europei referitoare la:
 - Asistența juridică gratuită în materie civilă, comercială și administrativă (No Rec(76)5);
 - Asistența juridică gratuită și consultanță (No Rec(78)8);
 - Măsurile de facilitare a accesului la justiție (No Rec(81)7);
 - Accesul efectiv la lege și justiție pentru persoane sărace (No Rec(93)1) și
 - Libertatea de a exercita profesia de avocat (No Rec (2000)21).
- f) Principiile și liniile directoare ale ONU privind accesul la asistența juridică garantată de stat în sistemele de justiție penală;
- g) Rezoluția Consiliului Uniunii Europene din 30 noiembrie 2009 privind o foaie de parcurs pentru consolidarea drepturilor procedurale ale persoanelor suspectate sau acuzate în cadrul procedurilor penale;
- h) Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, Titlul VI – Justiția, Articolul 47 – Dreptul la o cale de atac eficientă și la un proces echitabil;
- i) Directivele Uniunii Europene:
 - Directiva (UE) 2016/1919 de garantare a asistenței juridice gratuite pentru persoanele suspectate și persoanele acuzate în cadrul procedurilor penale;
 - Directiva (UE) 2016/800 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2016 privind garanțiile procedurale pentru copiii care sunt persoane suspectate sau acuzate în cadrul procedurilor penale;
 - Directiva 2013/48/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 octombrie 2013 privind dreptul de a avea acces la un avocat în cadrul

procedurilor penale și al procedurilor privind mandatul european de arestare, precum și dreptul ca o persoană terță să fie informată în urma privării de libertate și dreptul de a comunica cu persoane terțe și cu autorități consulare în timpul privării de libertate.

De asemenea, obligația de acordare a asistenței juridice calificate și efective și de consolidare a sistemului existent de acordare a asistenței juridice garantate de stat rezultă din art. 20 și art. 26 al Constituției Republicii Moldova, prevederile Codului de procedură penală, Codului contravențional, Codului de procedură civilă, Legii nr. 198-XVI din 26.07.2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat și alte acte normativ-juridice.

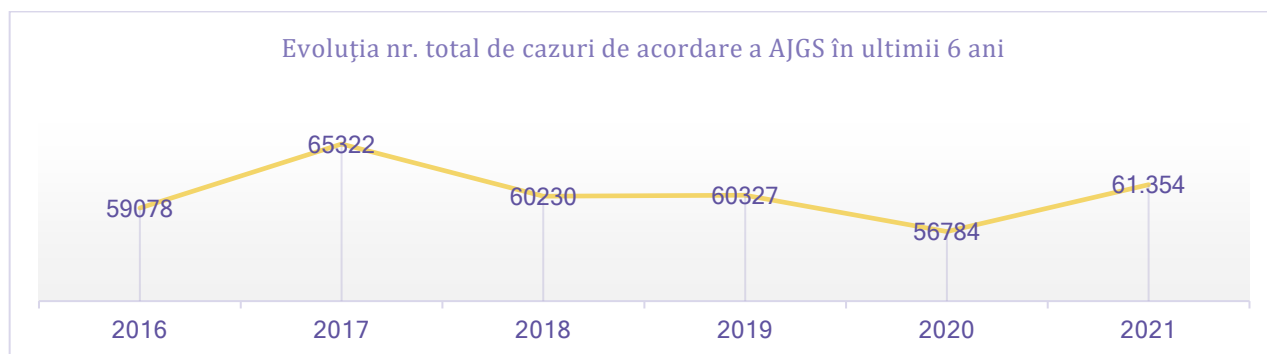
Angajamentul de a facilita accesul la justiție se reflectă și în documente de politici ce țin de drepturile omului și justiție la nivel național, precum:

- *Planul național de acțiuni în domeniul drepturilor omului pentru anii 2018-2022.*
- *Proiectul strategiei de dezvoltare a sectorului justiției pentru anii 2019 -2022.*
- *Programul de activitate al Guvernului „Moldova vremurilor bune”.*

Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat și Oficiile sale teritoriale au fost ghidate în activitate și de propriile documente de politici, precum:

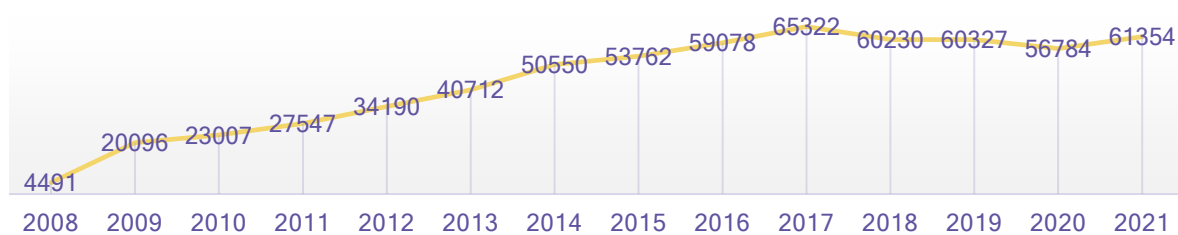
- *Strategia de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anii 2021-2023, aprobată prin hotărârea nr. 2 din 18.02.2021.*
- *Planul de acțiuni pentru anul 2021 de implementare a Strategiei de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anii 2021-2023, aprobat prin hotărârea nr. 2 din 18.02.2021.*

Pornind de la aceste deziderate, în vederea executării prevederilor Legii nr. 198-XVI din 26.07.2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat, pe parcursul anului **2021**, au fost înregistrate **în total 61 354** de cazuri de acordare a asistenței juridice garantată de stat, ceea ce constituie cu **4 570** cazuri mai mult decât în anul 2020.

Analizând evoluția din ultimii 6 ani a nr. de cazuri de acordare a asistenței juridice garantate de stat, constatăm că până în 2017 a avut loc o creștere constantă a nr. de cazuri anual. Apogeul, cu cel mai mare nr. de cazuri de acordare a asistenței juridice garantate de stat a fost înregistrat în anul 2017 cu **65 322** cazuri. După care, în perioada 2018-2020, nr. de cazuri a fost în descreștere, iar începând cu anul 2021 se înregistrează din nou o creștere.

Evoluția nr. total de cazuri de acordare a AJGS din momentul lansării sistemului

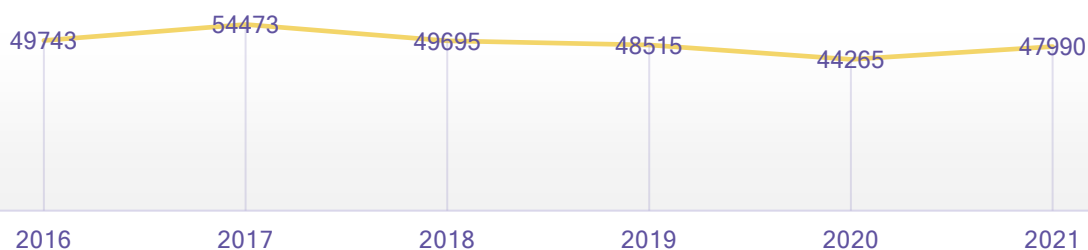

Din numărul **total** de **61 354** cazuri, **47 990** au constituit cazuri de acordare a asistenței juridice **calificate** și **13 364** au constituit cazuri de acordare a asistenței juridice **primare**. Astfel, ponderea asistenței juridice **calificate** este de **78 %** din întregul volum, iar asistenței juridice **primare** îi revine **22 %**.

Asistența juridică **calificată** continuă să fie acordată de către avocați licențiați. Asistența juridică **primară** este acordată de către rețeaua de para-juriști comunitari în localitățile în care locuiesc și cele învecinate și de către avocații publici în cadrul celor patru Oficii teritoriale ale CNAJGS din Chișinău, Bălți, Cahul și Comrat.

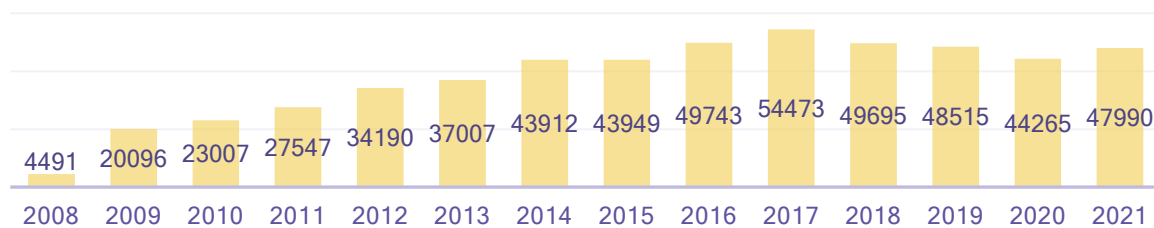
Din punct de vedere al repartizării volumului de asistență acordate între Oficiile teritoriale, cea mai mare pondere a volumului de asistență juridică acordată, de circa **56 %**, tradițional a fost înregistrată la Oficiul teritorial Chișinău al CNAJGS. Aceasta este determinat de faptul că, acest Oficiu are cea mai mare jurisdicție teritorială.

După cum s-a menționat, în anul **2021** au fost înregistrate **47 990** cazuri de acordare a asistenței juridice **calificate**. În comparație cu anul 2020, numărul de beneficiari este mai mare cu **3 725** de cazuri, adică cu circa **8 %**:

Evoluția nr. de cazuri de acordare a AJGS **calificate** în ultimii 6 ani

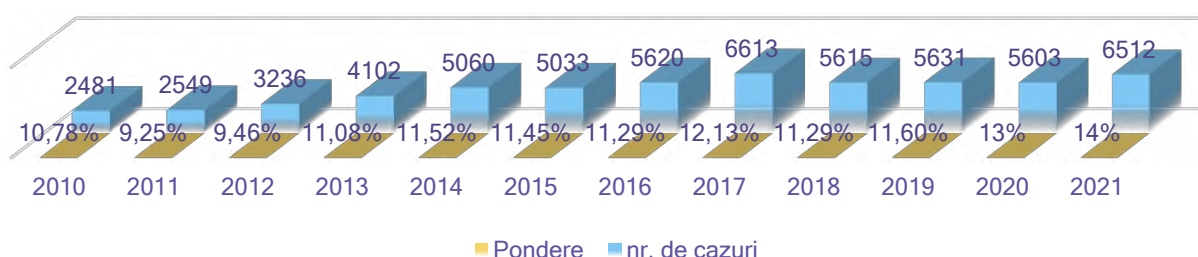
Analizând evoluția nr. de cazuri de acordare a asistenței juridice **calificate** garantate de stat din ultimii 6 ani, constatăm că în perioada 2015-2017 a avut loc o creștere constantă a nr. de cazuri anual, cel mai mare nr. de cazuri fiind înregistrat în anul 2017 și anume **54 473** cazuri, în perioada 2018-2020 nr. de cazuri a început să descrească, iar începând cu 2021 se înregistrează din nou o creștere.

Evoluția nr. de cazuri de acordare a AJGS calificate din momentul lansării sistemului

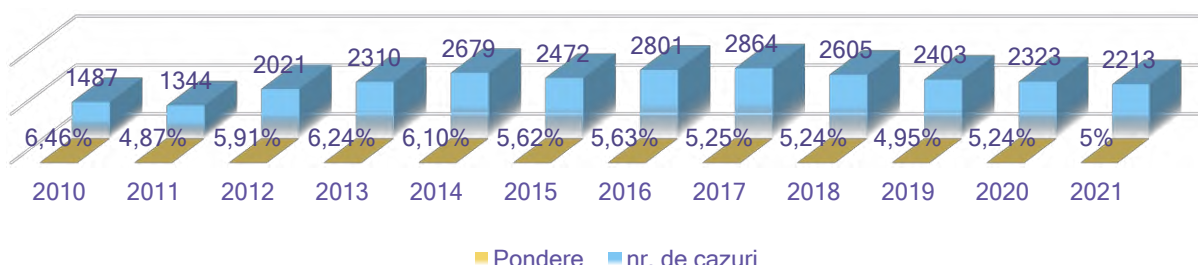
Din nr. total de **47 990** de cazuri, în **41 478** de cazuri beneficiarii de asistență juridică **calificată** au fost **bărbați**, iar în **6 512** cazuri beneficiarii au fost **femei**. Ponderea de circa 12-14 % a beneficiarilor femei din nr. total de beneficiari de asistență juridică calificată garantată de stat rămâne relativ constantă, cu o ușoară creștere în ultimii 4 ani:

PONDEREA BENEFICIARILOR DE AJGS FEMEI

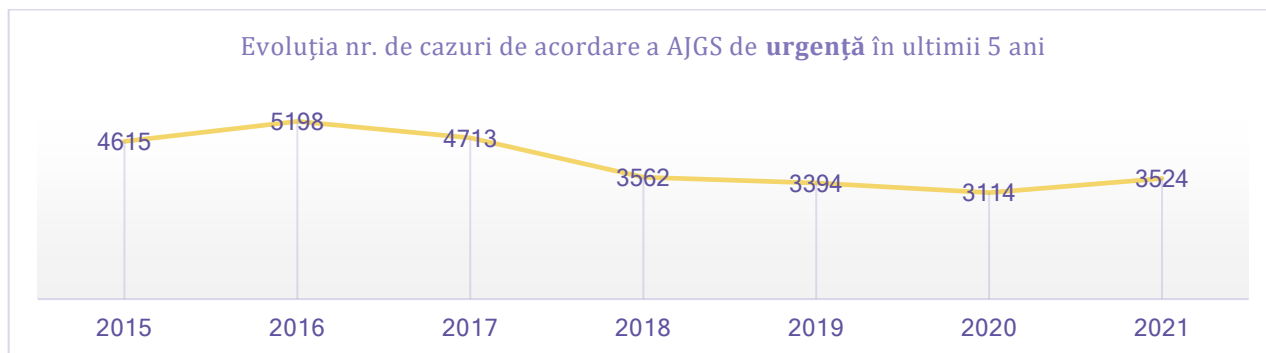

În același timp, din nr. total de **47 990** de cazuri, în **45 777** de cazuri beneficiarii de asistență juridică calificată au fost **adulți**, iar în **2 213** cazuri beneficiarii au fost **minori**. Analizând evoluția nr. de beneficiari minori constatăm că cel mai mare nr. de beneficiari minori a fost înregistrat în anul 2017 și anume 2864 cazuri, după care a urmat o descreștere, pe fondul descreșterii generale a nr. de beneficiari de asistență juridică garantată de stat. Ponderea de circa 5-6 % a beneficiarilor minori din nr. total de beneficiari de asistență juridică calificată garantată de stat rămâne a fi constantă în ultimii ani:

PONDEREA BENEFICIARILOR DE AJGS MINORI

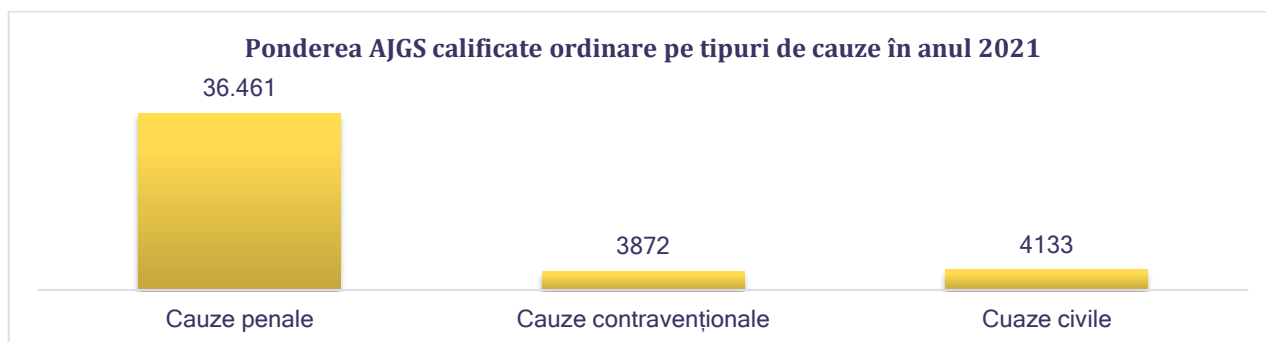

Din numărul total de cazuri de acordare a asistenței juridice **calificate** în **3 524** cazuri a fost acordată asistență juridică de **urgență**, ceea ce constituie cu 410 cazuri mai mult decât în anul 2020. În general, în ultimii ani se observă o cifră aproape constantă a nr. de cazuri de acordare a asistenței juridice de urgență:

Asistența juridică de **urgentă** este acordată 24/24, indiferent de nivelul de venit al persoanei, în caz de reținere a acesteia în cadrul unei cauze penale sau contravenționale, inclusiv la examinarea mandatului de arest, precum și victimelor violenței domestice și infracțiunilor sexuale la faza depunerii plângerii. Tendința de descreștere a nr. de cazuri de acordarea a asistenței juridice de urgență este dictată de scăderea nr. de rețineri din ultimii ani. Ponderea asistenței juridice de urgență din volumul total de asistență juridică calificată garantată de stat a constituit circa **7%**.

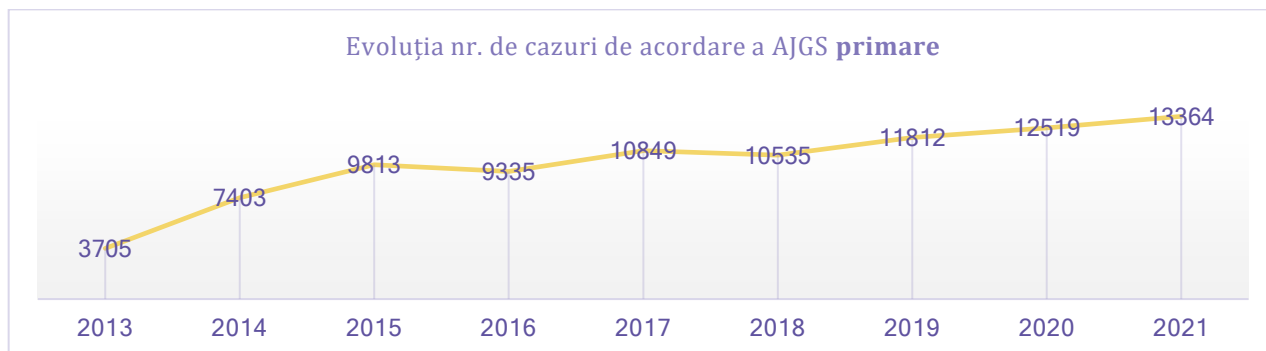
În celelalte cazuri și anume în **44 466**, a fost acordată asistența juridică calificată **ordinară** în cadrul dosarelor penale, contravenționale și civile, predominând tradițional cauzele penale cu o cotă de circa **82 %** din numărul total. Astfel, **36 461** (82 %) au constituit cauze **penale**, **4 133** (9 %) cauze **civile** și **3 872** (9 %) cauze **contravenționale**.

Cu referire la cazurile de acordare a asistenței juridice garantate de stat în dependență de nivelul de venit al solicitantului, este de menționat faptul că, în anul 2021 au fost înregistrate **912 decizii de refuz** în acordarea asistenței juridice garantate de stat, acest nr. fiind de zeci de ori mai mare decât în anii precedenți, urmare a faptului că Oficiile teritoriale sunt deja conectate la unele baze de date și pot verifica informațiile cu privire la veniturile persoanei.

Pentru acordarea **asistenței juridice calificate** au fost implicați **485 avocați** care acordă asistență juridică calificată garantată de stat, **dintre care 12 avocați publici; 39 avocați specializați** în cauzele cu implicarea copiilor; **12 avocați specializați** în acordarea asistenței juridice calificate pe cauze de azil; **11 avocați specializați** în acordarea asistenței juridice calificate persoanelor cu dezabilități intelectuale și psiho-sociale și **18 avocați specializați** în acordarea asistenței juridice calificate victimelor infracțiunilor.

Totodată, în anul 2021, **13 364** persoane au beneficiat de asistență juridică **primară** garantată de stat, ceea ce constituie cu **845** cazuri mai mult, decât în anul 2020, fiind înregistrată o creștere de circa **6 %**:

Tendința de creștere a volumului asistenței juridice primare este determinată de creșterea constantă a nr. de prestatori a acestui tip de serviciu de asistență juridică garantată de stat. Astfel, nr. de para-juriști comunitari a crescut de la **13 unități** în anul 2013 la **67 de unități** în anul 2021.

Rețeaua de para-juriști constituie în continuare principala sursă de livrare a asistenței juridice primare în localitățile rurale și urbane, altele decât cele de reședință ale oficiilor teritoriale. Prin urmare, în **9 521** cazuri, adică **71 %** din volumul total, asistența juridică primară a fost acordată de către para-juriști și în **3 843** cazuri (**29%**) de către avocații publici.

Pentru finanțarea sistemului de asistență juridică garantată de stat pentru anul 2021, Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat și celor 4 Oficiilor ale sale teritoriale, de către Ministerul Justiției a fost aprobată suma de **76 525,4 mii lei**. Pe parcursul anului au mai fost alocate mijloace financiare suplimentare. Astfel, conform raportului privind implementarea strategiei de cheltuieli în anul 2021 a fost executată suma de **80 018,60 mii lei**. Totodată, la finele anului, a fost înregistrat un deficit bugetar de **3 493,2 mii lei**:

Domeniu	Buget aprobat	Buget executat	Economii/deficit
Administrarea sistemului	5 803,1	5 063,0	740,1
Remunerarea avocaților	68 653,0	73 522,7	- 4 869,7
Remunerarea parajuriștilor	2 069,3	1 432,9	636,4
Total	76 525,4 mii lei	80 018,60 mii lei	- 3 493,2 mii lei

Este de remarcat că, din bugetul total, **68 653,0 mii lei**, ceea ce constituie circa **91%**, a fost aprobat pentru remunerarea avocaților care acordă AGJS calificată la cerere a remunerarea avocaților publici, iar suma de **2 069,3 mii lei**, ceea ce constituie circa **3%**, a fost aprobat pentru remunerarea para-juriștilor, astfel încât **94%** din buget au fost planificate pentru remunerarea prestatorilor de servicii.

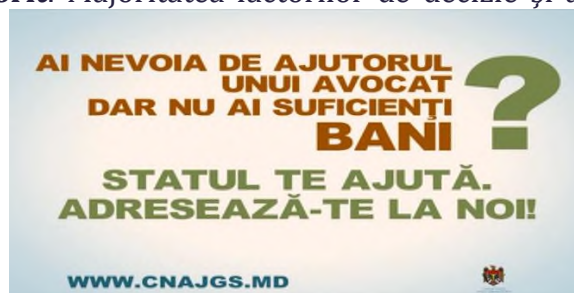
Deficitul bugetar la capitolul **remunerarea avocaților** se datorează faptului că, pe parcursul anului 2021 au intrat în vigoare modificările cu privire la racordarea unității convenționale, în baza căreia are loc această remunerare, a fost majorat parțial quantumul remunerației fixe lunare achitate avocaților publici, a crescut numărul de beneficiari de asistență juridică garantată de stat.

Pentru 2021 în cadrul sistemului urmau să activeze **33 de unități** de personal: 13 unități la OT Chișinău, 6 unități la OT Bălți, 4 unități la OT Cahul, 4 unități la OT Comrat și 6 unități în cadrul Aparatului administrativ al CNAJGS și cei 7 membri voluntari ai CNAJGS.

Pe parcursul anului 2021, Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat (CNAJGS) **s-a întrunit în 5 ședințe ordinare**, a adoptat **33 hotărâri** și **1 dispoziție** întru asigurarea funcționalității sistemului de AJGS.

**Activitatea sistemului în anul 2021
a continuat să demonstreze o serie de tendințe pozitive:**

- În ansamblu, **sistemul este funcțional**, regulile și procedurile de lucru sunt aprobate, aplicate efectiv și revizuite periodic. Este asigurat un nivel minim de resurse, care sunt valorificate cu un grad avansat de eficiență;
- **Cadrul normativ-juridic este în continuă perfecționare.** Atât cadrul legal primar, cât și cadrul normativ secundar, reflectat în regulamentele aprobate de Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat (*în continuare CNAJGS*) au fost revizuite și ajustate periodic, astfel încât acestea să fie actuale, clare, consecvente și fundamentate științific;
- **Nivelul de calificare profesională a angajaților din sistem este în creștere** ca efect al autoinstruirii, instruirii continue și schimbului de experiență;
- **Gradul de vizibilitate a sistemului a sporit.** Majoritatea factorilor de decizie și a solicitanților de asistență juridică garantată de stat cunosc modalitatea de funcționare a sistemului de asistență juridică garantată de stat. Prin sporirea acțiunilor de mediatizare, sistemul devine tot mai cunoscut și potențialilor beneficiari de asistență juridică garantată de stat, în special pe cauzele non-penale;

- **Spectrul de servicii de asistență juridică garantată de stat a fost extins.** Începând cu 1 ianuarie 2012, sistemul de AJGS acoperă toate tipurile de cauze examinate în justiție, atât cauze penale, cât și cauze non penale. Asistența juridică garantată de stat poate fi accesată, atât de cetățenii Republicii Moldova, cât și de cetățenii străini și apatrizi în cauzele ce țin de competența autorităților și instanțelor judecătorești ale Republicii Moldova, inclusiv solicitanții de azil și refugiați.

Republicii Moldova, inclusiv solicitanții de azil și refugiați.

Din anul 2013 au fost extinse serviciile de asistență juridică primară prin instituirea rețelei de parajuriști în anumit număr de localități din țară și create premise pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat de către asociațiile obștești. În anul 2020 a fost definitivat procesul de extindere a categoriilor de

beneficiari de asistență juridică indiferent de nivelul de venit, cu includerea victimelor violenței domestice; victimelor traficului de ființe umane; victimelor torturii și relelor tratamente; solicitanților de azil și de extindere a conceptului de asistență juridică de urgență garantată de stat, fapt care permite acordarea 24/24 a asistenței juridice de urgență victimelor violenței domestice și infracțiunilor sexuale la faza depunerii plângerii. Începând cu anul 2020, AJGS se acordă și persoanelor juridice pe anumite cauze penale;

- **Volumul de asistență juridică acordată este în creștere.** Astfel, în anul 2021, numărul total de beneficiari de asistență juridică garantată de stat a fost mai mare decât în anul 2020 cu 4 570 cazuri. Dacă, beneficiari de asistență juridică primară au fost cu 845 persoane mai multe în comparație cu anul 2020, numărul de beneficiari de asistență juridică calificată este mai mare cu 3 725 de cazuri, adică cu circa 8 %.
- **Majorarea cuantumului resurselor destinate acordării de asistență juridică persoanelor vulnerabile.** Pentru finanțarea sistemului de asistență juridică garantată de stat pentru anul 2021, Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat și celor 4 Oficiilor ale sale teritoriale, a fost aprobată suma de 76 525,4 mii lei, în comparație cu cele circa 4,6 milioane lei alocate în 2009. Această creștere din ultimii peste 10 ani se datorează politicii de sporire considerabilă a spectrului de potențiali beneficiari de asistență juridică garantată de stat și racordării cuantumului retribuției pentru serviciile de AJGS la tendințele din sectorul justiției. Majorarea remunerării pentru serviciile de AJGS prestate de către avocați a constituit principalul obiectiv strategic necesar de atins începând cu anul 2018, care a continuat și în anul 2021. În special, s-a definitivat procesul de aducerea unității convenționale, în bază căreia se remunerează avocații pentru acordarea asistenței juridice calificate garantate de stat, de la 20 la 50 lei. Prima etapă a fost majorarea unității convenționale de la 20 la 30 lei. Această majorarea a devenit valabilă începând cu 1 martie 2019. Procesul a fost continuat prin majorarea unității convenționale de la 30 lei la 40 lei și de ajustare a bugetului pentru anul 2020, procesul fiind definitivat în anul 2021 prin racordarea finală a unității convenționale la 50 lei. În acest context de către CNAJGS a fost aprobată hotărârea nr. 3 din 18 februarie 2021 cu privire la modificarea *Regulamentului cu privire la mărimea și modul de remunerare a avocaților pentru acordarea asistenței juridice calificate garantate de stat, aprobat prin Hotărârea nr. 22 din 19 decembrie 2008*. De asemenea, în anul 2021 a fost majorat parțial cuantumul remunerației fixe lunare achitate avocaților publici, racordarea deplină urmând a fi realizată în anul 2022.
- **Calitatea asistenței juridice garantate de stat rămâne a fi una din prioritățile de activitate ale CNAJGS.** În ultimii ani, s-a acordat atenție tuturor componentelor calității, inclusiv celei de accesare în sistem, elaborare de suport metodologic, standarde de calitate și instruire profesională continuă pentru prestatorii de asistență juridică garantată de stat în baza acestora.

Putem spune cu certitudine calitatea serviciilor juridice acordate a crescut considerabil în comparație cu situația de până în anul 2008. O măsură imperativă a fost racordarea cuantumului remunerației avocaților, ceea ce a permis impunerea mai promptă a mecanismelor de asigurare a calității privind respectarea cerinței de a acorda asistență juridică calitativă și eficientă. Aici este însă de subliniat că se cer intervenții prompte de consolidare a capacității personalului implicat în procesul de monitorizare, în tandem cu precizări normative ale mecanismului.

- **Interesul** actualilor și potențialilor parteneri ai CNAJGS **pentru consolidarea capacității sistemului** de asistență juridică garantată de stat **este tot mai evident.**

Unele relații de colaborare au fost oficializate prin acorduri de colaborare, altele prin proiecte și activități comune. În particular, datorită colaborării și suportului oferit de partenerii de dezvoltare a fost posibilă atingerea obiectivelor de dezvoltare a sistemului de AJGS și implementarea acțiunilor strategice. Tot mai multe organizații neguvernamentale

sunt cointerestate în stabilirea și menținerea de parteneriate cu CNAJGS și realizarea de activități comune. De asemenea, sistemul de AJGS prezintă interes și pentru statele străine, mai ales cele care sunt în proces de reformare a sistemului de AJGS, modelul din Republica Moldova fiind considerat unul de succes.

Cu toate acestea, se constată o serie de constrângeri și deficiențe:

- **Cadru normativ-juridic și practici cotidiene ce necesită perfecționare continuă.** Există o serie de aspecte conceptuale, ce urmează a fi soluționate prin modificarea legislației ce vizează condițiile și procedura de acordare a asistenței juridice garantate de stat, pentru a elimina, pe de o parte, cazurile de abuz și de a facilita, pe de altă parte, accesarea sistemului de către anumite categorii defavorizate. În mod prioritar urmează a fi dezvoltat și implementat conceptul de "merit al cauzei", precum și mecanismul de acordare a asistenței juridice "parțial gratuite". Cadrul normativ secundar necesită și el o actualizare și adaptare la noile realități.
- **Volumul de lucru al angajaților sistemului este în permanentă creștere** datorită extinderii tipurilor de asistență juridică garantată de stat, spectrului de servicii și prestatori, activității de instruire, mediatizare și monitorizare. O provocare specifică a constituit-o situația pandemică și acordarea asistenței juridice garantate de stat în acest context. Această creștere nu este mereu proporțională cu resursele umane, tehnice și financiare alocate sistemului, necesitând permanent adaptări de rigoare și alocare de suport și resurse suplimentare. Din cauza nivelului mic de remunerarea a personalului Oficiilor teritoriale și ale Aparatului administrativ al CNAJGS se atestă un flux permanent de cadre sau unități vacante, activitatea în cadrul sistemului, nefiind deloc atractivă din cauza salariilor extrem de mici. Evaluarea capacității sistemului de a face față din punct de vedere al resurselor umane, financiare și a resurselor tehnice corelate volumului de lucru existent și sarcinilor asumate indică clar riscuri majore și potential impact asupra calității asistenței juridice acordate.
- **Mecanismul de recuperare a cheltuielilor pentru asistența juridică garantată de stat** în cazurile prevăzute de lege urmează a fi perfecționat. În anul 2021 au fost înregistrate cazuri de recuperare a cheltuielilor pentru asistența juridică garantată de stat, însă la moment sunt întâmpinate mari dificultăți în ceea ce privește identificarea cazurilor care impun recuperarea cheltuielilor, verificarea informațiilor privind veniturile beneficiarilor și motivarea deciziilor de recuperare a cheltuielilor, alte aspecte tehnice și de executarea silită. Urmează a fi elaborat cadrul normativ-juridic secundar cu privire la mecanismul de recuperare a cheltuielilor.
- **Revizuirea mărimii și modului de remunerare a prestatorilor de servicii de AJGS.** Racordarea nivelului de remunerare pentru acordarea asistenței juridice calificate

garantate de stat de către avocații la cerere de la 20 la 50 lei a fost definitivată în anul 2021. Dar, a fost revizuit doar parțial cuantumul remunerării fixe a avocaților publici. Prin hotărârea CNAJGS nr. 6 din 27.04.2021 cuantumul remunerației avocaților publici a fost stabilit în mărime de **13 570 lei** lunar (brut), totodată a doua etapă de racordarea urmând a fi realizată în anul 2022. Rămâne a fi revizuit și cuantumul remunerării para-juriștilor, care a fost aprobat încă prin hotărârea CNAJGS nr. 4 din 15.02.2013 în mărime de **1640 lei** lunar (brut), fără a fi revizuit vreodată.

- **Calitatea serviciilor de asistență juridică garantată de stat.** Continuă să parvină plângeri din partea beneficiarilor cu privire la acțiunile/inacțiunile avocaților. Urmare a examinării acestora, doar pe parcursul anului 2021 au fost adresate 11 sesizări Comisiei pentru Etică și Disciplină din cadrul Uniunii Avocaților.

Deși, până în prezent au fost întreprinse măsuri care au vizat toate componentele calității, urmează a fi continuată activitatea de elaborare a standardelor de calitate pentru avocații care acordă asistența juridică calificată garantată de stat și instruirea continuă a avocaților în baza acestor standarde. Prioritar este elaborarea și aprobarea standardelor de calitate a serviciilor prestate de către avocați pe *cauze non-penale*. Lipsa acestora fac imposibilă la moment evaluarea dosarelor în apărare ale avocaților în cadrul procesului de monitorizare externă.

Ca rezultat al experienței anterioare de aplicare a mecanismului de monitorizare a calității asistenței juridice garantate de stat acordate, în anul 2021 CNAJGS a revizuit cadrul normativ-juridic de monitorizare internă și externă a calității asistenței juridice acordate de către avocați. Însă, Ministerul Justiției nu a venit cu un răspuns în termeni utili privind înregistrarea regulamentului.

- **Sistemul de acordare a asistenței juridice primare garantată de stat prin intermediul rețelei de para-juriști urmează a fi consolidat și dezvoltat.** Numărul de para-juriști în anul 2019 a ajuns la cifra de 62 de unități, cu o perspectivă ce derivă și din PNADO, de creștere a acestui număr. În anul 2020, numărul de unități nu a fost extins, din cauza numărului mare de unități vacante. Or, remunerarea mai mult decât simbolică în mărime de 1640 lei lunar (brut) pentru efortul intelectual depus, nu motivează deloc asumarea acestei responsabilități față de membrii comunităților din care provin parajuriștii. Totuși, în anul 2021, numărul de unități a fost extins până la 67 unități. Adicional, mai sunt o serie de aspecte importante care urmează a fi clarificate pentru dezvoltarea rețelei de para-juriști, precum: definitivarea procesului de recunoaștere a profesiei de para-jurist; revizuirea mecanismului de admitere în profesie, de instruire inițială și continuă a para-juriștilor; revizuirea mecanismului de contractare și remunerare.
- **Parteneriate ale Oficiilor teritoriale și ale CNAJGS ce urmează a fi consolidate.** Deși, colaborarea CNAJGS cu diferiți actori ai sistemului de justiție (Consiliul Superior al Magistraturii, instanțele de judecată, Uniunea Avocaților, Ministerul Justiției, Procuratura, MAI, organele de urmărire penală, Avocatul poporului ș.a.) s-a îmbunătățit, totuși nu există încă o colaborare orientată deplin sinergic spre respectul drepturilor omului în general, și a dreptului la apărare în special, în sistemul de justiție al RM.

Rezultatele activității fiecăreia din aceste instituții se prezintă în indicatori diferiți. Sistemului de justiție, de acuzare și apărare, este axat pe autosuficiență funcțională și acordă o atenție sumară la insistența Oficiilor teritoriale de a promova interesele justițiabililor. Reprezentanții acuzării, care anterior confruntau problema asigurării

formale cu apărător, sunt interesați, la fel ca și mulți dintre judecători, doar în soluționarea părții organizatorice, nu și a dimensiunii calitative. O comunicare mai intensă, la nivel central și local este necesară, mai ales că metodele și procedeele de lucru în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat sunt în permanentă dezvoltare, ceea ce presupune o mediatizare și informare permanentă a modalității de funcționare.

Depășirea acestor deficiențe și provocări necesită și ***intervenția altor autorități publice***, cât și a partenerilor de dezvoltare ai CNAJGS.

În continuare, prezentul raport de activitate cuprinde informații referitor la:

I. Activitatea în sistemul de acordare a Asistenței Juridice Garantate de Stat în anul 2021.

II. Obiective strategice și planul de acțiuni pentru anul 2022.

I. ACTIVITATEA ÎN SISTEMUL DE ACORDARE A ASISTENȚEI JURIDICE GARANTATE DE STAT ÎN ANUL 2021

1.1 ACTIVITATEA CONSILIULUI NAȚIONAL PENTRU ASISTENȚA JURIDICĂ GARANTATĂ DE STAT.

Misiunea sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat, în baza Legii cu privire la AJGS nr. 198-XVI din 26.07.2007, este protejarea dreptului la un proces echitabil, stabilit de articolul 6 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, inclusiv asigurarea accesului liber și egal pentru toate persoanele la asistență juridică, prin organizarea și acordarea asistenței juridice garantate de stat, precum și diminuarea impedimentelor economico-financiare în realizarea accesului la justiție.

CNAJGS își exercită atribuțiile în baza Legii nr. 198-XVI din 26 iulie 2007 și a Regulamentului, aprobat prin ordinul Ministrului Justiției nr. 18 din 24.01.2008 (MO nr. 21-24/49 din 01.02.2008).

Conform Legii cu privire la AJGS, CNAJGS se convoacă în ședințe ordinare o dată în trimestru. În virtutea spectrului de subiecte discutate, pe parcursul anului **2021**, CNAJGS s-a întrunit în **5 ședințe ordinare**, a adoptat **33 hotărâri și o dispoziție**. Hotărârile CNAJGS pot fi accesate pe site-ul oficial www.cnajgs.md, la rubrica „Cadrul normativ”, „Hotărârile CNAJGS”.

Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat și Oficiile sale teritoriale pe parcursul anului 2021 au fost ghidate în activitate de propriile documente de politici, precum:

- *Strategia de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anii 2021-2023*, aprobată prin hotărârea nr. 2 din 18.02.2021.
- *Planul de acțiuni pentru anul 2021 de implementare a Strategiei de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anii 2021-2023*, aprobat prin hotărârea nr. 2 din 18.02.2021

Întru realizarea obiectivelor și acțiunilor prevăzute în Strategia și planul său de activitate, CNAJGS **a întreprins multiple măsuri**, cele mai importante fiind:

1. Obiectivul strategic: buna guvernare în cadrul sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat și asigurarea abordării prin prisma drepturilor omului:

În vederea atingerii acestui obiectiv au fost întreprinse următoarele acțiuni:

- Dezvoltarea capacităților profesionale ale personalului Aparatului administrativ și Oficiilor teritoriale ale CNAJGS în vederea gestiunii eficiente a activităților din sistemul de AJGS.
- Asigurarea unei planificări bugetare eficiente a costurilor pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat.
- Monitorizarea activității Oficiilor teritoriale ale CNAJGS și acordarea de suport instituțional.

- Analiza și aprobarea rapoartelor trimestriale și anuale de activitate a Oficiilor teritoriale și a datelor statistice colectate.
- Revizuirea schemei de încadrare și remunerare a personalului Oficiile teritoriale și Aparatului administrativ al CNAJGS.

CNAJGS a solicitat Ministerului Finanțelor de a opera modificările de rigoare în *Legea privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar* și a completa Registrul funcțiilor din sectorul bugetar, prin includerea la Grupul ocupațional “Justiție (B)” din Anexa nr. 4 a unui nou tabel:

Personalul de specialitate din domeniul asistenței juridice garantate de stat.

Totodată, prin demersurile înaintate, a fost solicitată și atribuirea clasei de salarizare și coeficientului de salarizare pentru fiecare funcție în parte, ținând cont de specificul și complexitatea activității.

Prin *Legea nr. 175 din 19.12.2019* propunerile de modificare au fost aprobate doar în partea ce ține de funcțiile de conducere, contabili-șefi și consilier, însă nu și în privința **consultanților**, care reprezintă forța motrice. Pe parcursul anului 2021, CNAJGS a solicitat repetat operarea modificărilor în privința consultanților, însă **răspunsul primit nu permite depășirea acestei probleme majore, sistemul confruntându-se cu o fluctuație enormă a personalului, riscând să ajungă în incapacitate de operare.**

În legătură cu implementarea unui nou mecanism precum cel de recuperare a cheltuielilor suportate în legătură cu acordarea asistenței juridice garantate de stat, urma a fi suplinite și statele de personal ale Oficiilor teritoriale pentru operaționalizarea acestei funcții, ceea ce nu s-a întâmplat. În aceste sens, se planifică evaluarea repetată a necesităților de personal și solicitarea de ajustare corespunzătoare.

- Dezvoltarea continuă a sistemului de evidență automatizată a datelor statistice (SIA CNAJGS) și a paginii web.

Sistemul de evidență automatizată a datelor statistice a fost optimizat în continuare. La moment, sistemul este accesibil, atât pentru specialiștii din cadrul Oficiilor teritoriale, cât și pentru avocați și para-juriști, precum și pentru publicului larg. Oricine este interesat referitor la AJGS acordată, poate vizualiza informația statistică online. Este suficient accesarea link-ului: <http://statistica.cnajgs.md> ca mai apoi în baza unor criterii prestabilite de utilizator, specificate în cerere, în dependență de segmentul selectat poate fi vizualizată informația.

Baza de date este complexă și permite selectiv, și detaliat, accesul imediat, la orice tip de statistică cu privire la serviciile de asistență juridică calificată garantată de stat, acordată.

Sistemul permite generarea automată a deciziilor, colectarea și sistematizarea automată, pe criteriile prestabilite a datelor statistice necesare

dezvoltării sistemului de AJGS, în același timp duce la

optimizarea schimbului de date dintre OT ale CNAJGS, facilitează munca angajaților, constituind o bază de date centralizată a activității OT ale CNAJGS.

Consiliul Național
pentru Asistență Juridică Garantată de Stat

Statistica CNAJGS

Specificare cerere

General

Perioada
de la 2016 ▶ Ian ▶ 31 ▶ până la 2017 ▶ Ian ▶ 31 ▶

Localitatea
Republica Moldova ▶

Solicitare asistență

Tipul asistenței ▶ Etapa procesuală ▶ Temeiul desemnării ▶

Baza legală

Articol ☐ / ☐ Alina ☐ / ☐ Litera ☐ / ☐

Solicitant

Organul solicitant ▶

servicii.

În anul 2018 sistemul de evidență automatizată a datelor statistice a fost dezvoltat prin crearea de module noi în ceea ce privește activitatea avocaților (*cabinetul avocatului*), precum și un modul nou de evidență a activității para-juriștilor (*cabinetul para-juristului*), servind un bun prilej de a trece la o nouă modalitate de evidență a activității prestatorilor de

Astfel, începând cu **1 septembrie 2019, raportarea activității de către avocat se face obligatoriu doar în format electronic**. Acest lucru facilitează foarte mult, atât activitatea avocaților, cât și cea a Oficiilor teritoriale, rapoartele fiind depuse și procesate mai rapid, scutind avocații de cheltuieli legate de deplasări și servicii poștale și economisind timpul acestora. Această modalitate de operare a fost stabilită prin **hotărârea CNAJGS nr. 9 din 29.03.2019** și implementată, începând cu 01.09.2019. Mai multe detalii: <https://www.youtube.com/watch?v=96skq-h0qZ8>

În perioada 2020-2021 a fost testat un nou instrument digital, și anume – **semnătura digitală a avocaților**. Această noutate are drept scop oficializarea rapoartelor electronice depuse de către avocat și responsabilizarea acestora în procesul de raportare a activității. În acest sens, în anul 2021, prin **Hotărârea CNAJGS nr. 23 din 12.07.2021**, începând cu **01.01.2022, rapoartele depuse de către avocați urmează a fi semnate, obligatoriu, prin aplicarea semnăturii electronice**.

- Revizuirea cadrului normativ primar și secundar ce vizează domeniul asistenței juridice garantate de stat, în special care vizează condițiile de eligibilitate, precum și promovarea modificărilor.
- Dezvoltarea mecanismului de recuperare a cheltuielilor pentru asistența juridică garantată de stat:

În anul 2018, pentru prima data a fost pus în aplicare mecanismul de **recuperare a cheltuielilor** pentru asistența juridică garantată de stat în cazurile prevăzute de lege.

Acest proces decurge anevoios, iar mecanismul urmează a fi încă perfecționat, atât la nivel normativ, cât și practic.

Totuși, în anul 2021 au fost înregistrate cele mai multe cazuri de recuperare a cheltuielilor pentru asistența juridică garantată de stat.

La moment mai sunt întâmpinate dificultăți în ceea ce privește identificarea cazurilor care impun recuperarea cheltuielilor, verificarea informațiilor privind veniturile beneficiarilor care nu declară veniturile, motivarea deciziilor de recuperare a cheltuielilor și executarea silită a deciziilor. Urmează a fi elaborat cadrul normativ-juridic secundar cu privire la funcționarea acestui mecanism.

- Informare a publicului cu privire la asistența juridică garantată de stat.
- Asigurarea transparenței de funcționare a sistemului de asistență juridică garantată de stat prin comunicarea informațiilor relevante despre activitatea CNAJGS.
- Asigurarea unei colaborări eficiente cu organele de drept în vederea respectării drepturilor și intereselor legitime ale beneficiarilor de AJGS.

Pentru asigurarea funcționalității sistemului de AJGS, în vederea acordării asistenței juridice efective, îmbunătățirea calității serviciilor de asistență juridică acordate și instituirea noilor mecanisme de acordare a AJGS, CNAJGS a colaborat cu **autoritățile din cadrul sistemului de justiție:**

- Uniunea Avocaților,
- Institutul Național al Justiției,
- Consiliul Superior al Magistraturii, instanțele de judecată,
- Procuratura Generală,
- Inspectoratul General al Poliției,
- Avocatul poporului,

și cele ale administrației publice central:

- Ministerul Justiției,
- Ministerul Finanțelor,
- Ministerul Afacerilor Interne,
- Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale,
- Agenția pentru Guvernare Electronică.

În acest context, pe parcursul anului 2021, CNAJGS a adresat autorităților menționate mai multe demersuri, note informative etc. Colaborarea CNAJGS cu diferiți actori ai sistemului de justiție este una bună, se încearcă a stabili o comunicare mai intensă, la nivel central și local, mai ales că metodele și procedeele de lucru în sistemul de acordare a AJGS sunt în permanentă dezvoltare, ceea ce presupune o mediatizare și informare permanentă a modalității de funcționare.

Colaborarea Oficiilor teritoriale ale CNAJGS cu reprezentanții organelor de drept are loc permanent. De activitatea întreprinsă în comun, depinde promptitudinea asistenței juridice acordate, rapiditatea preluării solicitării și asigurării bănuitalui, învinuitului, inculpatului în procesul penal cu un apărător în persoana avocaților care acordă AJGS. Remedierea unor neajunsuri sau abateri întâlnite în procesul de colaborare, sunt înlăturate prin organizarea întrunirilor periodice cu reprezentanții organelor de drept și discutarea problemelor în cadrul meselor rotunde. Astfel în anul 2021, coordonatorii Oficiilor teritoriale au organizat întruniri cu reprezentanții organelor de poliție, procuraturii, instanțelor de judecată și cu avocații din raioane, în care au fost constatate deficiențe în activitate și identificate soluții viabile.

- Formarea unor parteneriate durabile cu asociațiile obștești, instituțiile de învățământ și mediul academic în vederea monitorizării și cercetării domeniului AJGS, promovării accesului la informație cu caracter juridic, precum și cooptării voluntarilor în sistem.
- Consolidarea parteneriatelor cu organizațiile interesate în promovarea accesului la justiție și accesului la informație cu caracter juridic pentru diferite segmente ale populației Republicii Moldova, inclusiv cu parteneri de dezvoltare și organizații din alte state în vederea preluării de bune practici în sistemul de AJGS.
- Identificarea unor surse adiționale pentru asistența juridică garantată de stat:

În mod special, de către partenerii de dezvoltare ai CNAJGS, precum **PNUD Moldova, Oficiul Înaltului Comisar ONU pentru Drepturile Omului, Asociația Națională a Para-juriștilor din Moldova, Uniunea pentru prevenirea HIV și Reducerea Riscurilor (UORN), ABBA Rolli, Organizația Internațională pentru Migrație, Institutul de Reforme Penale** ș.a. au fost suportate cheltuielile legate de instruirile avocaților, para-juriștilor pe parcursul anului 2021.

De asemenea, a fost acordat și suport sub formă de

- consultanță;
- elaborarea de ghiduri și alte materiale de suport pentru avocați și parajuriști;
- susținerea campaniilor de mediatizare;

2. Obiectivul strategic: diversificarea spectrului de servicii și tehnologizarea serviciilor de asistență juridică garantată de stat:

În vederea atingerii acestui obiectiv au fost întreprinse următoarele acțiuni:

- Actualizarea rolului avocaților publici în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat.
- Elaborarea și instituționalizarea mecanismului de acordare a asistenței juridice parțial gratuite.
- Extinderea continuă și dezvoltarea rețelei de para-juriști în localitățile rurale și urbane din întreaga țară, ținând cont de necesitățile de abilitare juridică:

În anul 2021 rețeaua de para-juriști este constituită din **67 unități**.

Prin **Hotărârea CNAJGS nr. 5 din 26 februarie 2019** rețeaua națională de para-juriști a fost suplinită cu încă **10 unități**, fiind extinsă la un număr total de **62 de unități**. În anul **2020** s-a decis de a nu extinde nr. de unități, dat fiind faptul că exista un număr mare de unități vacante. Așadar, în anul 2021, prin **Hotărârea CNAJGS nr.22 din 12.07.2021**, numărul de para-juriști a fost extins cu **5 unități**. Para-juriștii rămân în continuare a fi principalii prestatori de asistență juridică primară în localitățile rurale.

În anul 2021, CNAJGS a continuat parteneriatul cu Asociația Obștească „**Uniunea pentru Prevenirea HIV și Reducerea Riscurilor din Moldova**” (UORN). Astfel, UORN cu suportul Fundației Soros-Moldova și în parteneriat cu CNAJGS, a dezvoltat și consolidat o rețea de parajuriști specializați din mediul reprezentanților comunităților vulnerabile, în vederea sporirii accesului la asistență juridică primară

comercial, etc.

Această activitate a fost realizată în cadrul proiectului „**Abilitarea juridică a comunităților vulnerabile prin susținerea activității rețelei de parajuriști specializați în Republica Moldova**”, care are drept scop îmbunătățirea accesului la servicii de asistență juridică specializată pentru grupurile vulnerabile specifice: persoane care trăiesc cu HIV/SIDA, utilizatorii de droguri, lucrătorii sexului

Serviciile **para-juriștilor specializați** au fost realizate după modelul aprobat de CNAJGS, ajustând modelul la necesitățile specifice acestor grupuri vulnerabile. Astfel, pornind în cadrul instruirii inițiale la începutul anului 2018 cu 25 parajuriști specializați s-a reușit a menține pe parcursul anului 2021 activitatea a 17 parajuriști, care își desfășoară curent activitatea conform rigurilor CNAJGS.

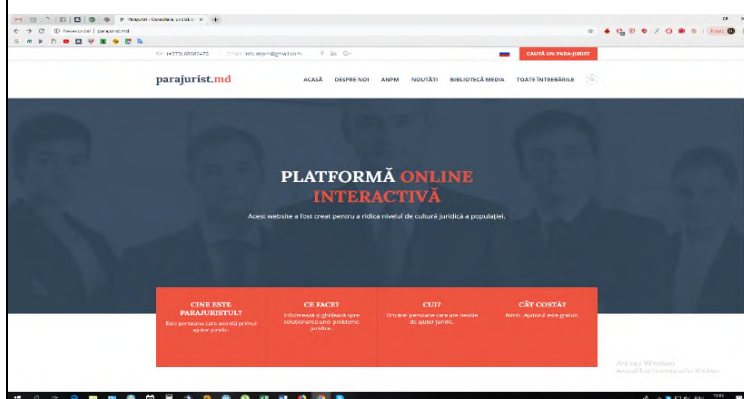
**Обращение
за правовой помощью**

Rezultatele cantitative și calitative obținute în perioada 2018-2021 creează premise favorabile pentru integrarea rețelei experimentale de parajuriști specializați în cadrul rețelei naționale de parajuriști.

- Dezvoltarea platformelor on-line de acordare a asistenței juridice primare care permite beneficiarilor să-și rezolve problemele de ordin juridic la distanță, inclusiv (parajurist.md):

Această pagină a fost creată pentru a răspunde necesității de educație juridică în rândul populației Republicii Moldova, dar și pentru procesul de auto-instruire a parajuriștilor. Site-ul se adresează publicului larg, fără restricții și gratuit.

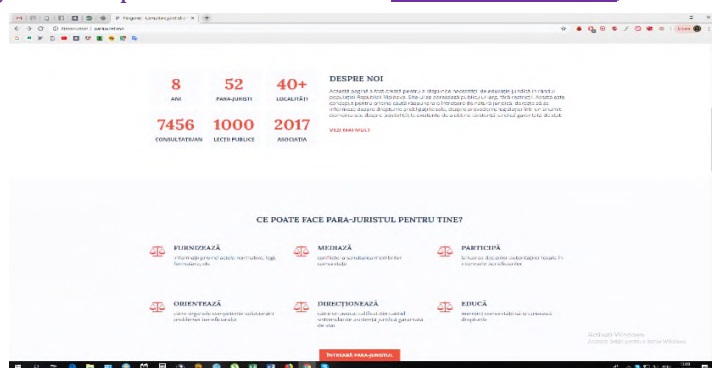
Acest portal a fost conceput pentru oricine, care caută răspuns la o întrebare de natură juridică, dorește să se informeze despre drepturile și obligațiile sale, despre prevederile legislației într-un anumit domeniu sau despre posibilitățile existente de a

obține asistență juridică garantată de stat. Scopul acestei platforme web este de a reacționa prompt la necesitățile juridice ale populației indiferent de nivelul veniturilor beneficiarilor. Serviciile sunt prestate gratuit, atât prin intermediul acestui portal, cât și prin consultațiile în persoană

la biroul în care para-juristul își desfășoară activitatea în comunitate.

Portalul vine în ajutorul cetățenilor Republicii Moldova cu o [bibliotecă media](#), în care aceștia pot obține informații privind cele mai frecvente întrebări și răspunsuri juridice din varii domenii de interes, precum și noutățile juridice lunare. Toată echipa de para-juriști este [conectată](#) la platformă pentru a oferi primul ajutor juridic.

- Facilitarea accesului populației la serviciile de asistență juridică calificată prin acordarea de către avocați a serviciilor juridice la distanță (telefonic sau în regim de video conferință).
- Tehnologizarea și digitalizarea procesului de acordare a asistenței juridice primare și abilitare juridică a populației (ex. elaborare (sub) pagină web specializată; ghiduri interactive; grupuri de suport în rețelele de socializare).
- Menținerea și dezvoltarea parteneriatelor de acordare a asistenței juridice primare de către asociațiile obștești specializate:

În anul 2021 CNAJGS a continuat parteneriatele cu asociațiile obștești, precum:

- **Centrul de Drept al Avocaților** – specializat în acordarea asistenței juridice refugiaților și solicitanților de azil;
- **Centrul de Drept al Femeilor** – specializat în acordarea asistenței juridice victimelor violenței domestice;
- **Centrul de Asistență Juridică pentru Persoane cu Dezabilități** – specializat în acordarea asistenței juridice persoanelor cu dizabilități;
- **Clinica Juridică Universitară Bălți.**

În baza acestor colaborări, are loc acordarea asistenței juridice primare și calificate, inclusiv, prin referirea unor cazuri către sistemul de AJGS și invers, fiind instituit un sistem de referire reciprocă a solicitanților de asistență juridică.

3. Obiectivul strategic: asigurarea calității asistenței juridice garantate de stat

Calitatea serviciilor de AJGS păstrează locul important în cadrul priorităților de activitate ale CNAJGS în anul 2021. Pornind de la ideea că, nivelul de calitate al asistenței juridice determină și calitatea actului de justiție, asistența juridică fiind parte integrantă a procesului de înfăptuire a justiției și de la faptul că, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat, în repetate rânduri că, lipsa asistenței sau o asistență juridică necalitativă (teoretică și iluzorie) pune la dubii procesul echitabil, **asigurarea calității asistenței juridice garantate de stat** reprezintă pentru CNAJGS unul din obiectivele primordiale.

Pornind de la aceste deziderate, în vederea atingerii obiectivului ce vizează îmbunătățirea calității serviciilor de asistență juridică garantată de stat, în anul 2021 au fost întreprinse următoarele acțiuni:

- Elaborare continuă a standardelor de calitate, care ar putea servi drept repere în procesul de monitorizare internă și externă a calității serviciilor de asistență juridică garantată de stat acordate de către avocați. Elaborarea ghidurilor practice și metodologice pentru avocați și para-juriști:

În cadrul proiectului „**Consolidarea Răspunsului Guvernului la Fenomenul Traficului de Ființe Umane și Îmbunătățirea Protecției Victimelor Traficului și Martorilor în RM**”, a cărui partener de implementare și beneficiar este CNAJGS, una din activitățile planificate este elaborarea unui **Ghid pentru avocații care acordă asistență juridică garantată de stat victimelor traficului de ființe umane**. Ghidul a fost elaborat de către avocați și psihologi specializați în asistența victimelor traficului de ființe umane și propus CNAJGS spre avizare. Ghidul a fost distribuit în rândurile avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat, iar în baza lui au fost deja organizate instruirii pentru avocați.

De asemenea, în anul 2021 a fost continuat procesul de elaborare și definitivare a **standardelor de calitate ale activității avocaților care acordă asistență juridică calificată pe cauze cu implicarea persoanelor cu dezabilități intelectuale și psihosociale**, urmând procesul de validare, avizare și aprobare, în cadrul parteneriatului dintre **Oficiul Înaltului Comisar ONU pentru Drepturile Omului și CNAJGS**.

În cadrul parteneriatului dintre **CNAJGS și ABBA Rolly** a fost inițiat procesul de elaborare a **standardelor de calitate ale activității avocaților care acordă asistență juridică calificată pe cauze cu implicarea victimelor**.

- Contribuirea la instruirea inițială și continuă a avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat și consolidarea parteneriatelor cu instituțiile dotate cu competențe de instruire inițială și continuă (Uniunea avocaților; Centrul de Instruire al Uniunii Avocaților, Institutul Național al Justiției ș.a.):

Procesul de instruire a fost afectat de situația epidemiologică din țară, astfel numărul de instruirii a fost mai redus decât în anii precedenți, iar toate instruirile au fost realizate în exclusivitate în format on-line.

În anul 2021, în colaborare cu partenerii de dezvoltare au fost organizate un șir de instruirii/ateliere pentru avocații care acordă asistență juridică garantată de stat.

Astfel, în colaborare cu **Institutul Național al Justiției**, au fost desfășurate 2 sesiuni a câte 5 zile de instruire, pe următoarele tematici:

- “Moștenirea din perspectiva novațiilor aduse Codului Civil”;
- “Drepturile reale în contextul modificărilor Codului Civil”;
- “Eliberarea condiționată înainte de termen și reducerea termenului pedepsei pentru condiții inumane de detenție”;
- “Măsuri de protecție a copiilor victime a abuzului sexual”;
- “Apărarea drepturilor beneficiarilor de asistență juridică garantată de stat în fața CEDO”;
- “Standartele art. 5 CEDO în procesul de aplicare a măsurilor preventive. Rolul avocatului. Jurisprudența CtEDO în cauzele moldovenești”.

În colaborare cu **Millennium DPI Partners, LLC** în cadrul proiectului “**Accesul la Justiție în Moldova**”, finanțat de Departamentul pentru Democrație, Drepturile Omului și Muncă(DRL) al SUA a organizat următoarele instruirii:

- Aspecte teoretice și practice privind protecția datelor cu caracter personal;
- Aspecte juridice a digitalizării în relații civile și comerciale;
- Relația avocatului cu clientul și instanța de judecată - Aplicarea regulilor deontologice în activitatea profesională.

În colaborare cu **Institutul de Reforme Penale** au fost organizate seminare online pe următoarele subiecte:

- Problemele practice ce țin de probatoriul penal
- Excepția de neconstituționalitate
- Pedepsele aplicate minorilor.

În colaborare cu **Oficiul Consiliului Europei la Chișinău** au fost organizate următoarele activități:

- Atelier de lucru cu privire la colectarea și prezentarea probelor în instanțele de judecată pentru actorii din domeniul justiției penale din Republica Moldova;
- Atelier de lucru privind utilizarea temeiurilor excepționale pentru solicitarea și ordonarea arestării preventive și arestării la domiciliu;
- Training „Accesul la justiție pentru femei, victime ale violenței”.

De asemenea, în colaborare cu **AO Inițiativa Pozitivă** a fost organizat un seminar online pe următoarele subiecte:

- **Concepte de bază în domeniul anti-discriminare. Procedura de sesizare a Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității;**
- **Criminalizarea consumului de droguri (art. 217 CP);**
- **Confidențialitatea datelor medicale, HIV. Jurisprudența CEDO pe cauzele Moldovenești;**
- **Criminalizarea transmiterii HIV (art. 212 CP).**

- Examinarea oportunității extinderii listelor specializate de avocați în anumite categorii de cauze, inclusiv actualizarea permanentă a celor existente.
- Efectuarea vizitelor în teritoriu și realizarea întrunirilor cu partenerii CNAJGS și ai Oficiilor teritoriale, realizarea întâlnirilor tematice cu Uniunea Avocaților dedicate asigurării calității asistenței juridice garantate de stat, susținerea Uniunii Avocaților în procesul de monitorizare a respectării standardelor profesionale de activitate de către avocați.
- Analiza notelor informative privind deficiențele în sistemul de justiție a Republicii Moldova ce au tangență cu dreptul la apărare prezentate de către avocații publici.
- Expedierea notelor informative partenerilor CNAJGS și ai Oficiilor teritoriale referitor la situația actuală în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat.
- Revizuirea mecanismului de instruire inițială și continuă a para-juriștilor.
- Instruirea inițială, continuă și asistență metodică oferita para-juriștilor și consolidarea parteneriatelor cu instituțiile dotate cu competențe de instruire.

În 2021 para-juriștii au beneficiat cursuri de instruire on-line, organizate în parteneriat cu **Institutul de Reforme Penale** pe următoarele tematici:

- **Rolul para-juriștilor și reprezentanților organizațiilor societății civile în asistența juridică a victimelor infracțiunilor;**
- **Rolul para-juriștilor și reprezentanților organizațiilor societății civile în asistența psihologică a victimelor infracțiunii;**
- **Justiția juvenilă; pedepsele aplicate minorilor; consilierea copiilor în conflict cu legea.**

La capitolul revizuirea mecanismului de instruire a para-juriștilor, în cadrul parteneriatului dintre CNAJGS, **Asociația Națională a Para-juriștilor din Moldova**, **Fundația Soros Moldova** și **Agencia pentru Guvernare Electronică**, în cadrul proiectului **"Creșterea calității serviciilor de asistență juridică primară prin intermediul dezvoltării profesionale a membrilor ANPM"**, în anul 2021 a fost elaborată și lansată platforma on line de instruire **inițială și continuă** a para-juriștilor. Aceste platforme, au devenit funcționale din luna decembrie 2021 și permit oricărui doritor de a trece cursul de instruire inițială și continuă, care se va finaliza cu eliberarea unui certificat.

Platformele de **instruire inițială** și cea de **instruire continuă** sunt disponibile în limba română și rusă și sunt accesibile pentru toată rețeaua de para-juriști, dar și orice alt doritor. Platformele de instruire au fost plasate pe platforma

guvernamentală de instruire găzduită de către Agenția de Guvernare Electronică (AGE): www.elearning.gov.md

- Monitorizarea trimestrială și evaluarea simestrială a calității serviciilor de asistență juridică primară garantată de stat acordată de para-juriști.
- Revizuirea mecanismului de selectare, contractare și responsabilizare a para-juriștilor.
- Perfecționarea mecanismului de monitorizare internă și externă a calității asistenței juridice garantate de stat acordate de către avocați.

Prin **Hotărârea CNAJGS nr. 9 din 27.04.2021** a fost creat un **grup de lucru cu privire la îmbunătățirea mecanismului de asigurare a calității AJGS**. Unul din principalele obiective ale grupului a fost elaborarea unui nou **Regulament cu privire la monitorizarea calității asistenței juridice acordate de către avocați**. Prin **Hotărârea CNAJGS nr. 17 din 12.07.2021** acest Regulament a fost aprobat și transmis Ministerului Justiției pentru înregistrare. Ministerul Justiției a refuzat înregistrarea acestui regulament, motivele nefiind comunicate oficial.

- Monitorizarea calității serviciilor de asistență juridică calificată garantată de stat acordată de către avocați:

Pe parcursul anului 2021, de către Oficiile teritoriale ale CNAJGS, în ordinea procedurii de **monitorizare internă**, au fost monitorizați **98 de avocați** care acordă asistență juridică garantată de stat. Dintre care, **41 avocați** au fost evaluați cu calificativul „foarte bine”, iar **55 avocați** au fost evaluați cu calificativul „bine” și **2 avocați** cu calificativul „insuficient”.

Continuă a fi înregistrate plângeri adresate CNAJGS și OT ale CNAJGS cu privire la acțiunile/inacțiunile avocaților. Urmare a procesului de monitorizare internă și examinare a plângerilor, au fost adresate **12 sesizări** Comisiei pentru Etică și Disciplină din cadrul Uniunii Avocaților în legătură cu presupusele încălcări ale avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat. Dar, în aceste cazuri, Comisia nu a constatat careva încălcări.

Monitorizarea externă a calității asistenței juridice acordate de către avocați nu a putu fi desfășurată pe parcurul anului 2021 în legătură cu refuzul Ministerului Justiției de înregistrare a Reglamenteului aprobat de către CNAJGS în acest sens.

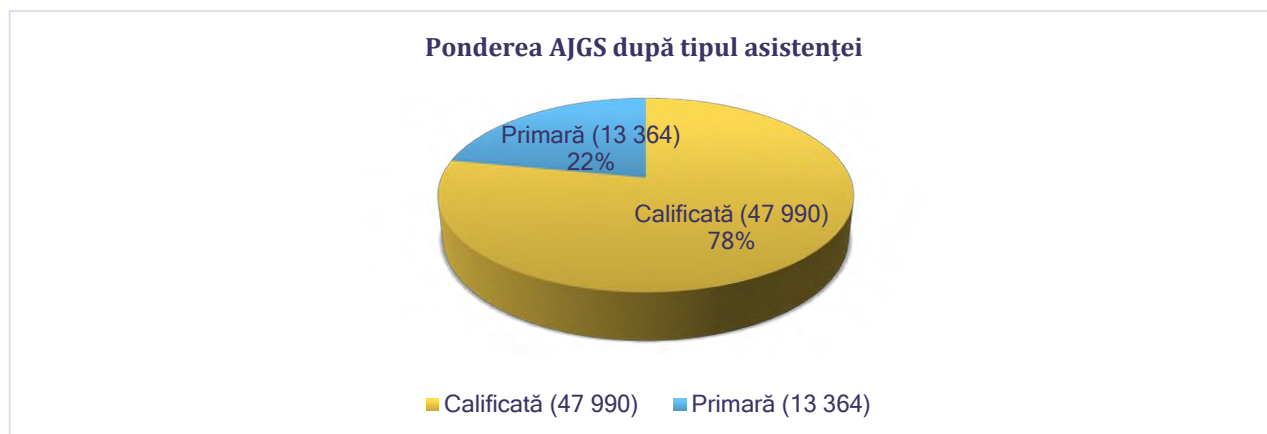
1.2 ACTIVITATEA OFICIILOR TERITORIALE ALE CONSILIULUI NAȚIONAL PENTRU ASISTENȚA JURIDICĂ GARANTATĂ DE STAT ȘI A PERSOANELOR AUTORIZATE

1.2.1 Date generale privind volumul AJGS acordate pe parcursul anului 2021.

Oficiile teritoriale ale CNAJGS își exercită atribuțiile în baza *Legii nr.198-XVI din 26 iulie 2007 cu privire la AJGS* și a [Regulamentului funcționării Oficiilor Teritoriale ale CNAJGS](#), aprobat prin Hotărârea CNAJGS nr. 15 din 30 iulie 2008 (Monitorul Oficial nr. 160-161 art. nr. 463 din 22 august 2008). Fiecare Oficiu teritorial este condus de un coordonator, având angajați câte un contabil și mai mulți consultanți. Jurisdicția teritorială a oficiilor teritoriale coincide cu jurisdicția Curților de Apel. Cele patru Oficii teritoriale au sediul în Chișinău, Bălți, Cahul și Comrat.

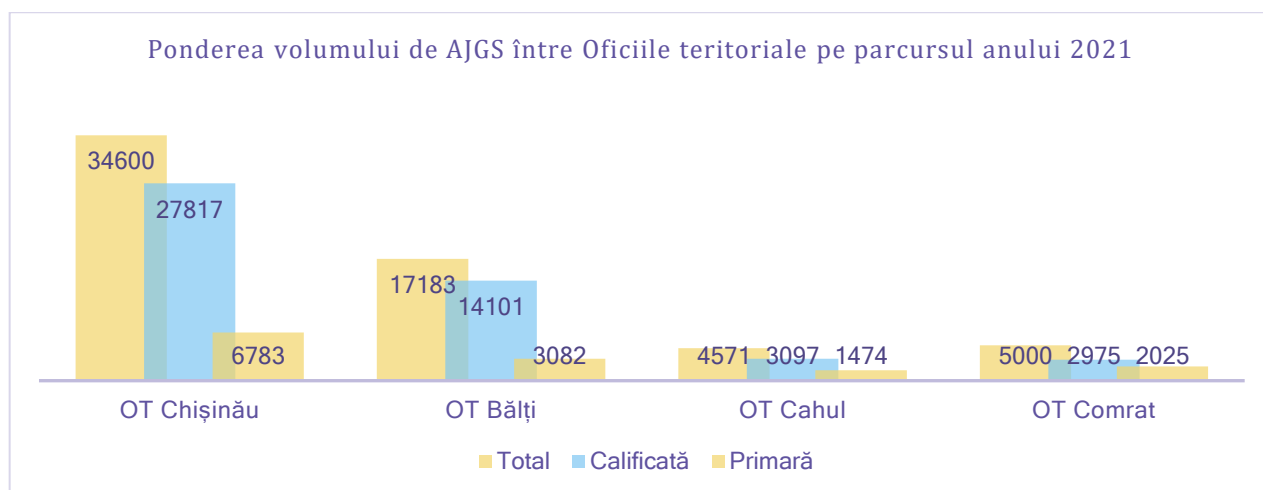
Pe parcursul anului **2021**, au fost înregistrate **în total 61 354** de cazuri de acordare a asistenței juridice garantată de stat, ceea ce constituie cu **4 570** cazuri mai mult decât în anul 2020.

Din numărul **total** de **61 354** cazuri, **47 990** au constituit cazuri de acordare a asistenței juridice **calificate** și **13 364** au constituit cazuri de acordare a asistenței juridice **primare**:

Astfel, ponderea asistenței juridice **calificate** este de **78 %** din întregul volum, iar asistenței juridice **primare** îi revine **22%**.

Din punct de vedere al timpului, asistența juridică garantată de stat a fost înregistrată constant în cele 4 trimestre ale anului 2021, cel mai mare nr. de cazuri fiind înregistrat în trimestrul IV, iar din punct de vedere al repartizării volumului de asistență acordate între Oficiile teritoriale, cel mai mare nr. de cazuri fiind înregistrat la Oficiul teritorial Chișinău:

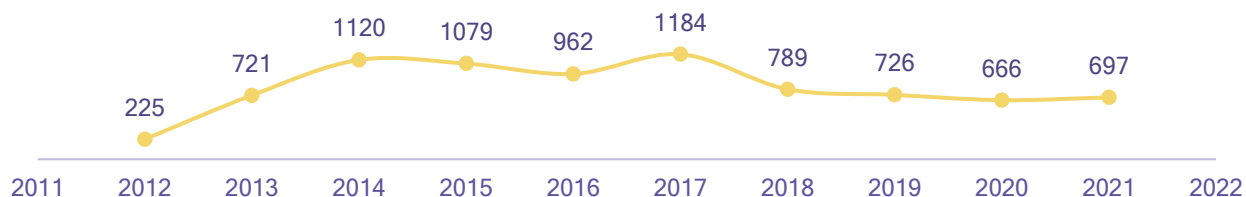

1.2.2 Date cu privire la AJGS calificată acordată pe parcursul anului 2021.

După cum s-a menționat, în anul **2021** au fost înregistrate **47 990** cazuri de acordare a asistenței juridice **calificate**. În comparație cu anul 2020, numărul de beneficiari este mai mare cu **3 725** de cazuri, adică cu circa **8 %**.

În anul 2021, **avocații publici** au acordat asistență juridică calificată garantată de stat pe un număr de **697 cauze**, ceea ce constituie **1,4 %** din volumul total de AJGS calificată:

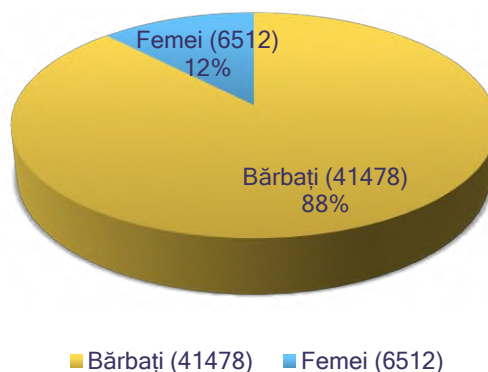
Evoluția nr. cazuri de acordare a de a AJGS calificate de către avocații publici

Numărul mai scăzut de cauze în ultimii ani se datorează și numărului mare de unități vacante de avocați publici. Astfel, în ultimii ani din cele 18 unități, efectiv au activat doar 10-12 avocați publici.

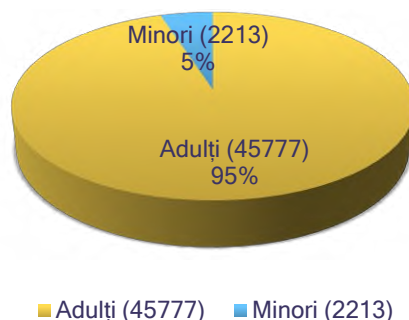
Din nr. total de **47 990** de cazuri, în **41 478** de cazuri beneficiarii de asistență juridică **calificată** au fost **bărbați**, iar în **6 512** cazuri beneficiarii au fost **femei**:

Ponderea beneficiarilor de AJGS calificată după sex în anul 2021

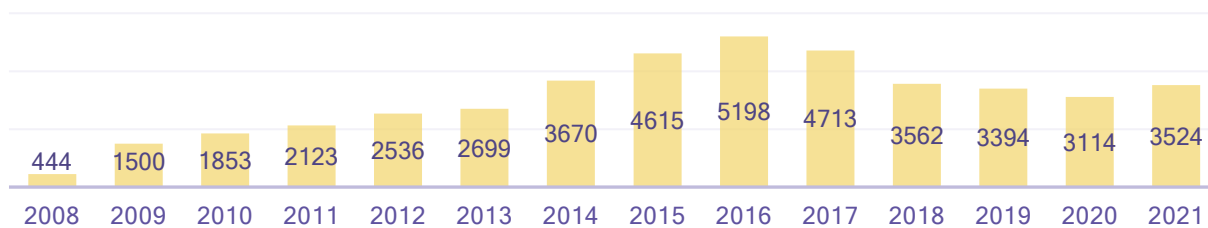
În același timp, din nr. total de **47 990** de cazuri, în **45 777** de cazuri beneficiarii de asistență juridică calificată au fost **adulți**, iar în **2 213** cazuri beneficiarii au fost **minori**:

Ponderea beneficiarilor de AJGS calificată după vârstă în anul 2021

Din numărul total de cazuri de acordare a asistenței juridice în **3 524** cazuri a fost acordată asistență juridică de **urgentă**, ceea ce constituie cu 410 cazuri mai mult decât în anul 2020. Ponderea asistenței juridice de urgență din volumul **total** de asistență juridică calificată garantată de stat a constituit circa **7%**:

Evoluția nr. de cazuri de acordare a AJGS **de urgență** din momentul lansării sistemului

În celelalte cazuri și anume în **44 466**, a fost acordată asistența juridică calificată **ordinară** în cadrul dosarelor penale, contravenționale și civile, predominând tradițional cauzele penale cu o cotă de circa **93%** din numărul total. Astfel, **36 461** au constituit cauze **penale**, **4 133** cauze **civile** și **3 872** cauze **contravenționale**.

Cu referire la cazurile de acordare a asistenței juridice garantate de stat în dependență de nivelul de venit al solicitantului, este de menționat faptul că în anul 2021 au fost înregistrate **912 decizii de refuz** în acordarea asistenței juridice garantate de stat, acest nr. fiind de zeci de ori mai mare decât în anii precedenți, urmare a faptului că Oficiile teritoriale sunt deja conectate la unele baze de date și pot verifica informațiile cu privire la veniturile persoanei.

O altă măsură ar fi dezvoltarea conceptului de "**merit al cauzei**", care nu este altceva decât o expertiză juridică a perspectivei de succes a unei cauze civile, prin prisma mai multor criterii, precum:

- Materialul probator;
- Termenii de prescripție;
- Valoarea acțiunii;
- Complexitatea cauzei;
- Natura pretențiilor;
- Ș.a.

Unele criterii se regăsesc deja în lista temeiurilor de refuz în acordarea AJGS prevăzute de Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat, altele urmează a fi introduse. De asemenea, urmează a fi decis și factorul de decizie care va efectua această expertizare prealabilă a perspectivei de succes a unei cauze civile.

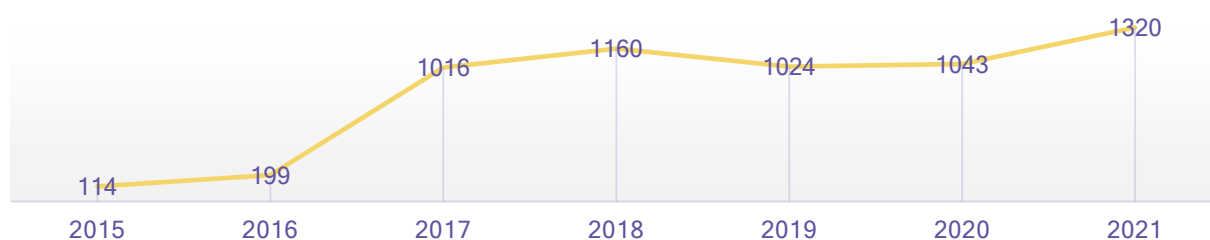
Din numărul total de cazuri de acordare a asistenței juridice **calificate**, în **1 320** cazuri beneficiarii au avut statut de **victimă sau parte vătămată**, ceea ce constituie circa **3 %** din volumul total:

■ Alt statut procesual decât cel de victimă/parte vătămată (46 670)
 ■ Statut procesual de victimă/parte vătămată (1320)

Nr. mic de beneficiari cu statut de victimă/parte vătămată este determinat de faptul că, aceste persoane dispun de dreptul la asistența juridică garantată de stat doar din momentul în care obțin oficial statutul procesual de victimă/parte vătămată și doar dacă nu dispun de mijloace financiare suficiente. Prin urmare, nu este suficientă simpla solicitare a asistenței juridice garantate de stat, ci este obligatoriu să fie justificat statutul procesual, prezentând ordonanța și efectuarea testului financiar.

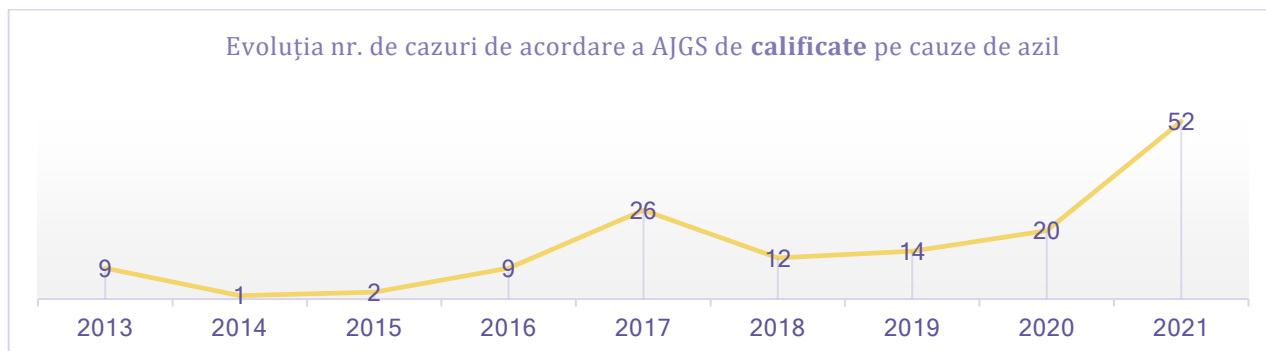
Evoluția nr. total de cazuri de acordare a AJGS de **calificate** persoanelor cu statut procesual de **victimă** sau **parte vătămată**

Urmare a modificărilor operate în legislație pe parcursul anului 2020, au fost create premise bune în vederea asigurării accesului timpuriu a presupuselor victime ale infracțiunii la asistența juridică garantată de stat necesară pentru depunerea plângerii în vederea pornirii urmăririi penale. În acest sens, cele mai vulnerabile sunt victimele violenței domestice, victimele infracțiunilor sexuale și a traficului de ființe umane. Prin urmare, suntem în așteptarea creșterii nr. de beneficiari de AJGS cu statut de victimă în continuare.

Din numărul total de **1 320** cazuri de asistență juridică garantată de stat acordată victimelor, **1 113** au constituit cazuri de acordare asistenței juridice **victimelor violenței domestice**, inclusiv copii.

În anul 2021 au fost înregistrate **52** cazuri de acordare a asistenței juridice calificate pe cauze de azil, fiind înregistrat cel mai mare nr. din 2013 încoace:

Evoluția nr. de cazuri de acordare a AJGS de **calificate** pe cauze de azil

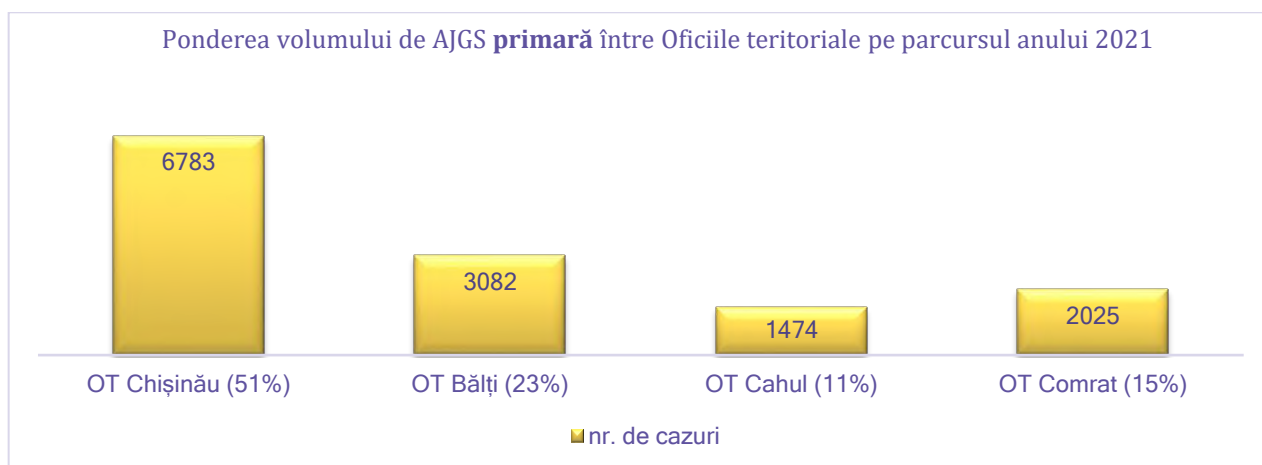
Asistența juridică calificată a fost acordată de către avocații specializați în acordarea asistenței juridice pe cauze de azil. În asemenea tipuri de cauze, beneficiarii de asistență au fost cetățeni străini sau apatrizi cu statut de:

- beneficiari de protecție temporară (2 755 cazuri),
- beneficiari de protecție umanitară (135 cazuri),
- refugiați (19 cazuri),
- Solicitanți de azil (52 cazuri).

1.2.3 Date cu privire la AJGS primară acordată pe parcursul anului 2021.

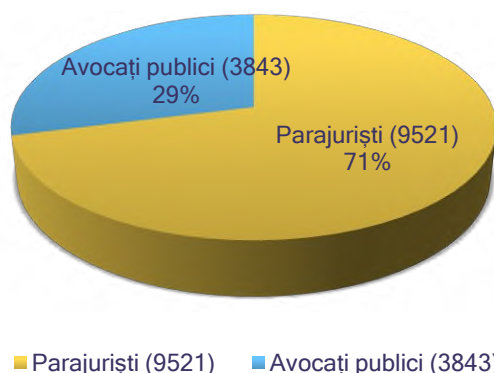
În anul 2021, **13 364** persoane au beneficiat de asistență juridică **primară** garantată de stat, ceea ce constituie cu **845** cazuri mai mult, decât în anul 2020, fiind înregistrată o creștere de circa **6 %**.

Repartizarea volumului de asistență juridică primară între Oficiile teritoriale ale CNAJGS a avut loc, după cum urmează:

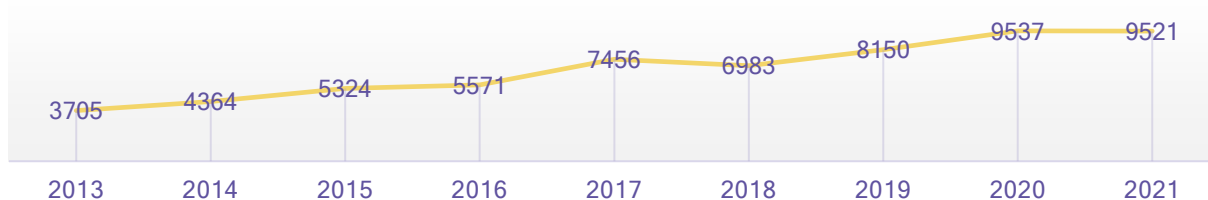
În cazuri **9 521**, adică **71 %** din volumul total, asistența juridică primară a fost acordată de către para-juriști și în **3 843** cazuri (29 %) de către avocații publici:

Ponderea AJGS primare după prestatori

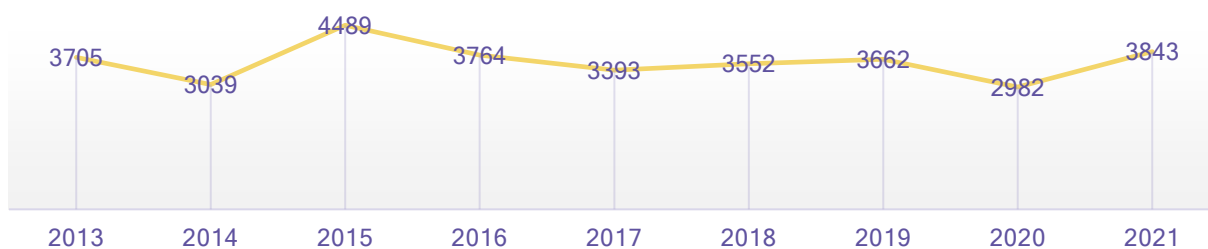
Această tendință se menține pe parcursul ultimilor 3 ani și este determinată de creșterea constantă a solicitărilor și a nr. de para-juriști:

Evoluția nr. de cazuri de acordare a AJGS primare de către para-juriști

Dar, și rețeaua de avocați publici contribuie substanțial, an de an, la volumul total de asistență juridică primară livrată, în special în localitățile de reședință ale Oficiilor teritoriale:

Evoluția nr. de cazuri de acordare a AJGS primare de către avocații publici

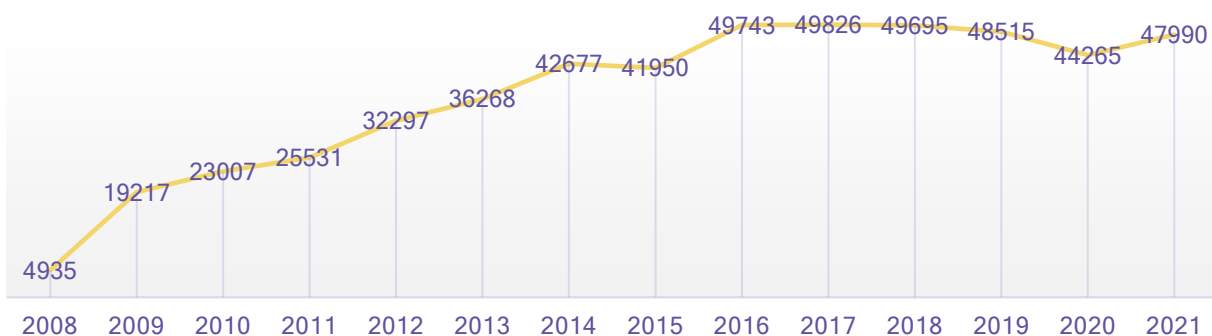

1.2.4 Date cu privire la volumul de lucru și resurse umane angajate în sistemul de AJGS în anul 2021

Ca urmare a creșterii volumului de AJGS acordată, a extinderii competențelor CNAJGS, a creșterii numărului de beneficiari și de prestatori de AJGS, precum și diversificarea spectrului de servicii de AJGS prestate, *volumul de lucru în OT ale CNAJGS a crescut considerabil, în raport cu primii ani de activitate.*

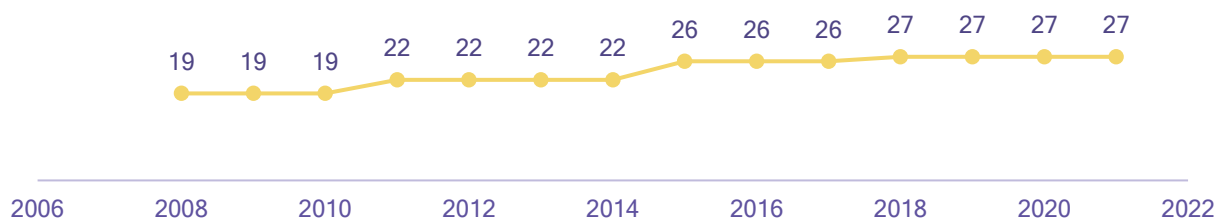
Analizând doar un singur criteriu, precum este nr. de decizii emise anual cu privire la acordarea asistenței juridice garantate de stat, constatăm o evoluție spectaculoasă în acest sens:

Evoluția nr. total de decizii de acordare a AJGS din momentul lansării sistemului

Astfel, doar la acest capitol, în perioada anilor 2009-2021, **volumul** a crescut cu aproximativ **60 %**, însă numărul **personalul Oficiilor teritoriale ale CNAJGS a crescut cu doar 30 %** (de la 19 la 27 unități):

Evoluția nr. total de angajați ai Oficiilor teritoriale din momentul lansării sistemului

Astfel, constatăm în ultimii ani o creștere a volumului de lucru al personalului Oficiilor teritoriale și al Aparatului administrativ al CNAJGS, determinată de extinderea tipurilor de asistență juridică garantată de stat, spectrului de servicii și prestatori, activității de instruire, mediatizare și monitorizare, recuperare a cheltuielilor.

Această creștere nu este mereu proporțională cu resursele umane, tehnice și financiare alocate sistemului, necesitând permanent adaptări de rigoare și alocare de suport și resurse suplimentare. Identificarea și alocarea resurselor financiare conform necesităților este crucială.

În anul 2021, în sistemul de acordare a AJGS au fost alocate **33 unități** de personal, fiind astfel repartizate:

Repartizarea nr. unităților de avocați publici

Din cauza nivelului mic de remunerarea a personalului Oficiilor teritoriale și a Aparatului administrativ al CNAJGS se atestă un flux permanent și major de cadre sau unități vacante, activitatea în cadrul sistemului, nefiind deloc atractivă din cauza salariilor mici.

CNAJGS a solicitat Ministerului Finanțelor de a opera modificările de rigoare în Legea privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar și a completa Registrul funcțiilor din sectorul bugetar. Totodată, prin demersurile înaintate, a fost solicitată și atribuirea clasei de salarizare și coeficientului de salarizare pentru fiecare funcție în parte, ținând cont de specificul și complexitatea activității. Prin Legea nr. 175 din 19.12.2019 propunerile de modificare au fost aprobate doar în partea ce ține de funcțiile de conducere, contabili-șefi și consilier, însă nu și în privința consultanților. Pe parcursul anului 2021, CNAJGS a solicitat repetat operarea modificărilor în privința consultanților, însă demersul nu a fost satisfăcut. În legătură cu aceasta, printre obiectivele strategice ale CNAJGS pentru anul 2022 rămâne a fi soluționarea acestei problem majore.

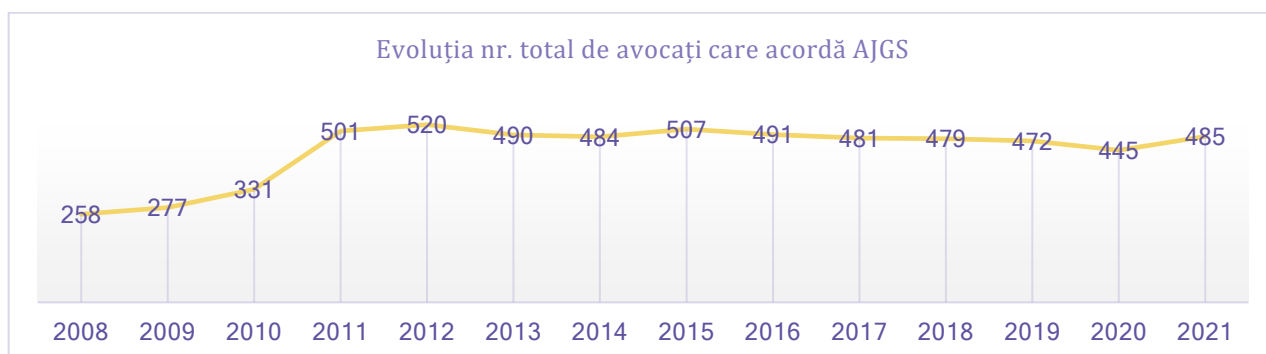
În același timp, CNAJGS rămâne printre puținele organe colegiale ale căror membri nu sunt remunerați, activând pe baze obștești. Pe de o parte, membrii CNAJGS nu desfășoară o activitate permanentă în cadrul CNAJGS, fiind angajați ai altor instituții guvernamentale sau neguvernamentale, dar pe de altă parte membrii consumă timp în legătură cu pregătirea și participarea la ședințele CNAJGS, precum și la alte evenimente dedicate asistenței juridice garantate de stat.

1.2.5 Date cu privire prestatorii de servicii de AJGS în anul 2021.

Pentru acordarea **asistenței juridice calificate** au fost implicați **485 avocați** care acordă asistență juridică calificată garantată de stat, dintre care:

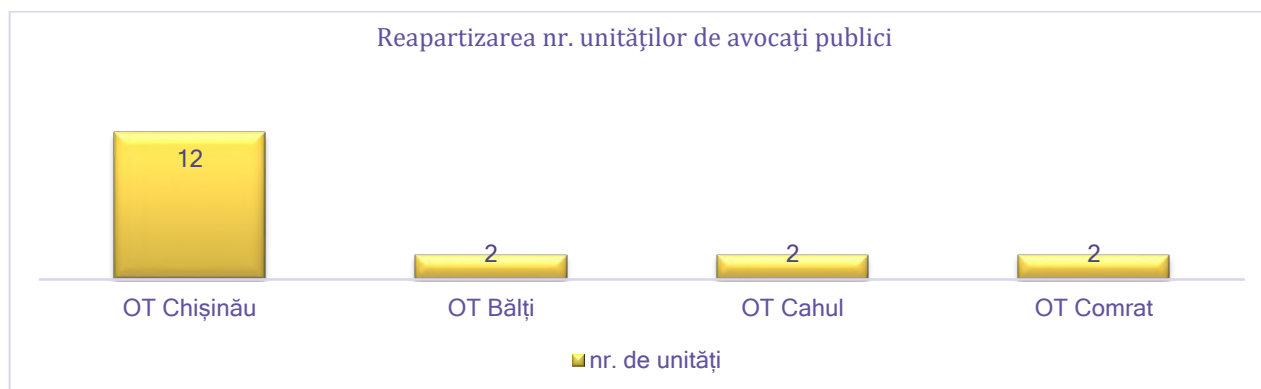
- **12 avocați publici,**
- **39 avocați specializați** în cauzele cu implicarea copiilor,
- **12 avocați specializați** în acordarea asistenței juridice calificate solicitanților de azil, refugiaților, beneficiarilor de protecție umanitară, apatrizilor și solicitanților de apatrid,
- **11 avocați specializați** în acordarea asistenței juridice calificate persoanelor cu dezabilități intelectuale și psiho-sociale,
- **18 avocați specializați** în acordarea asistenței juridice calificate victimelor infracțiunilor.

Nr. de avocați care acordă a AJGS la cerere rămâne a fi constant în ultimii ani, datorită faptului că nr. de avocați noi veniți în sistem este aproximativ același ca și nr. avocaților care au părăsit sistemul din anumite considerente:

Interesul avocaților față de sistemul de AJGS este în continuă creștere, mai ales în contextul racordării remunerării pentru serviciile de asistență juridică garantată de stat.

În sistemul de acordare a AJGS sunt alocate **18 unități** de avocați publici, fiind astfel repartizate:

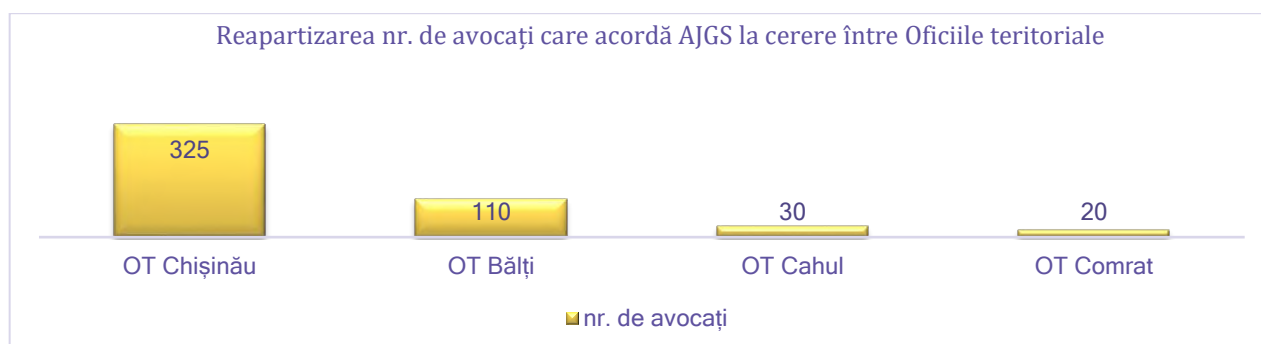

Efectiv au activat 12 avocați publici, rămânând 6 unități vacante.

Printre obiectivele strategice ale CNAJGS pentru anul 2021 a fost revizuirea sarcinilor și rolului avocatului public în sistemul de AJGS și a cuantumului remunerației fixe achitate pentru serviciile prestate, având drept scop de a reanima această instituție importantă în cadrul sistemului de AJGS, asadar, prin hotărârea CNAJGS nr. 6 din 27 aprilie 2021 cuantumul remunerației avocaților publici a fost stabilit provizoriu în mărime de **13 570 lei** lunar (brut).

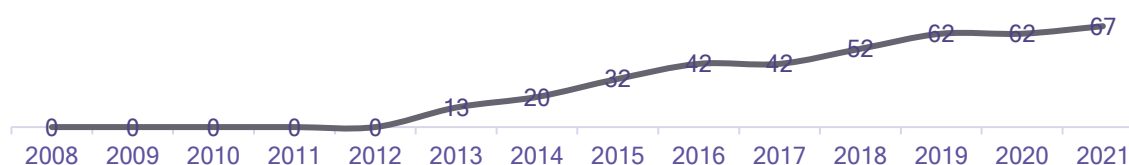
Este de menționat repartizarea geografică neuniformă a numărului de **avocați care acordă AJGS la cerere**, marea majoritate - **67%**, fiind concentrată în jurisdicția Oficiul teritorial Chișinău:

În municipiul Chișinău este înregistrat un număr acceptabil de avocați, însă în unele raioane (Taraclia, Sângerei ș.a.) înregistrăm un deficit de avocați.

Rețeaua națională de para-juriști în anul 2021 a fost constituită din **67 de unități**:

Evoluția nr. de unități de parajuriști

Cele 67 de unități au fost repartizate între Oficiile teritoriale, după cum urmează:

Repartizarea nr. de parajuriști între Oficiile teritoriale

Din cele 67 de unități, efectiv au activat 62 de para-juriști, nr. de unități vacante fiind 5.

Din păcate, problema unităților vacante pentru poziția de para-jurist rămâne actuală și pentru anul 2022. Lipsa de interes față de această poziție este determinată de mărimea cuantumului remunerației fixe lunare achitate para-juristului, care nu a fost revizuită niciodată (prin hotărârea CNAJGS nr. 4 din **15.02.2013** cuantumului remunerației para-juriștilor a fost stabilit în mărime de **1640 lei** lunar (brut),).

În legătură cu aceasta, printre obiectivele strategice ale CNAJGS pentru anul 2022 este atât soluționarea acestor probleme împreună cu partenerii de dezvoltare interesați de serviciile parajuridice, precum și analiza cuantumului remunerației fixe achitate pentru serviciile prestate, având drept scop de a reanima această instituție importantă în cadrul sistemului de AJGS.

1.2.6 Date cu privire bugetul sistemului de AJGS în anul 2021.

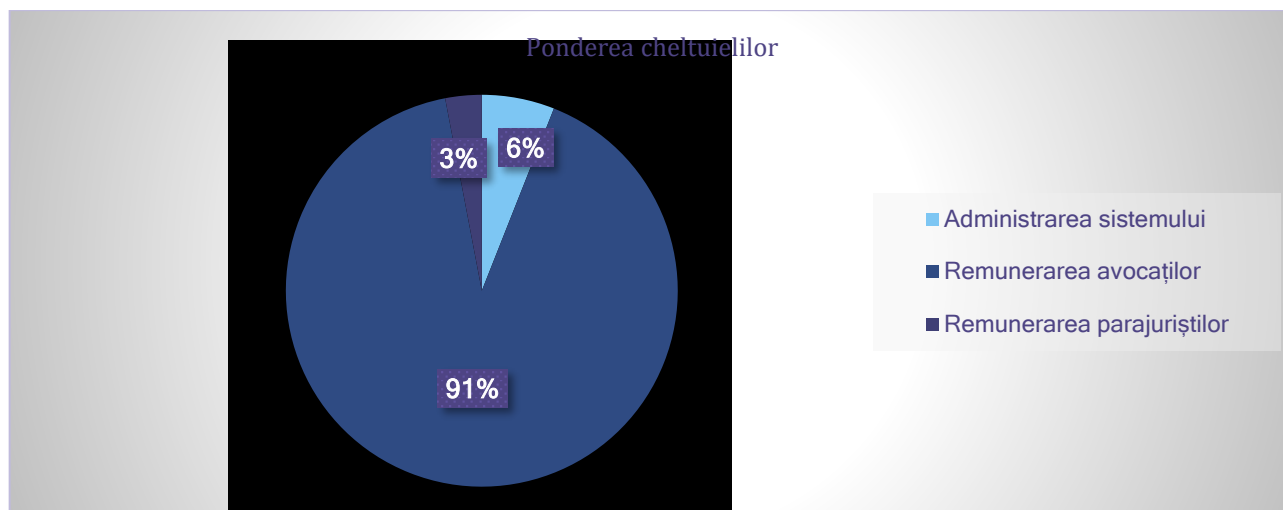
Pentru finanțarea sistemului de asistență juridică garantată de stat pentru anul 2021, Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat și celor 4 Oficiilor ale sale teritoriale, a fost aprobată suma de **76 525,4 mii lei**. Conform raportului privind implementarea strategiei de cheltuieli în anul 2021, a fost executată suma de **80 018,60 mii lei**, fiind înregistrat un deficit bugetar **3 493,2 mii lei**:

Domeniu	Buget aprobat	Buget executat	Economii/deficit
Administrarea sistemului	5 803,1	5 063,0	740,1
Remunerarea avocaților	68 653,0	73 522,7	- 4 869,7
Remunerarea parajuriștilor	2 069,3	1 432,9	636,4
Total	76 525,4 mii lei	80 018,60 mii lei	- 3 493,2 mii lei

Deficitul bugetar la capitolul **remunerarea avocaților** se datorează faptului că, pe parcursul anului 2021 au intrat în vigoare modificările cu privire la majorarea unității convenționale, în baza căreia are loc această remunerare, a fost majorat parțial cuantumului remunerației fixe

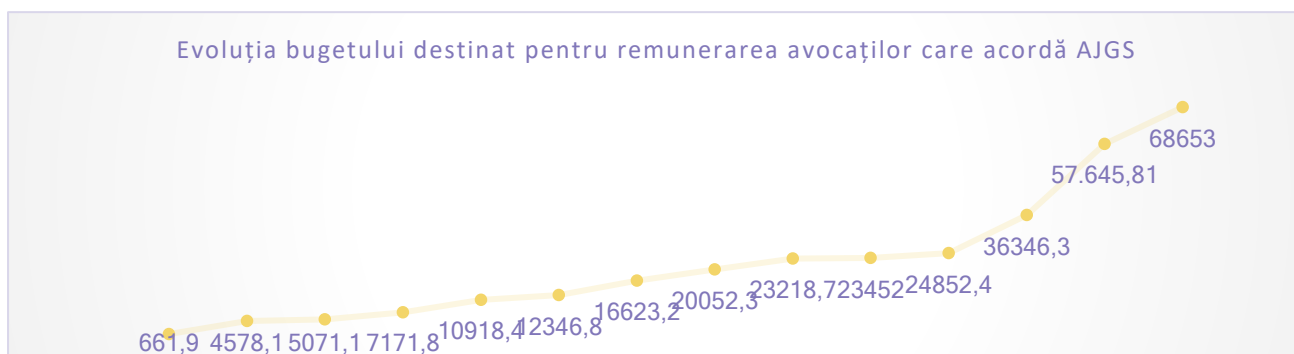
lunare achitate avocaților publici, a crescut numărul de beneficiari de asistență juridică garantată de stat.

Este de remarcat că, din bugetul total, **68 653,0 mii lei**, ceea ce constituie circa **91%**, a fost aprobat pentru remunerarea avocaților care acordă AGJS calificată la cerere a remunerarea avocaților publici, iar suma de **2 069,3 mii lei**, ceea ce constituie circa **3%**, a fost aprobat pentru remunerarea para-juriștilor, astfel încât **94%** din buget au fost planificate pentru remunerarea prestatorilor de servicii:

Pentru organizarea și administrarea sistemului de AJGS a fost aprobată suma de **5 803,1 mii lei**, ceea ce constituie circa **6%** din bugetul total.

În comparație cu anii precedenți, pentru anul 2021, au fost alocate mijloce financiare suplimentar, destinate pentru plata onorariilor avocaților care acordă asistență juridică calificată garantată de stat, fapt care a permis definitivarea procesului de racordare a unității convenționale în baza căreia are loc remunerarea avocaților pentru serviciile prestate și majorarea parțială a remunerației fixe a avocaților publici:

II. OBIECTIVE STRATEGICE ȘI PLANUL DE ACȚIUNI PENTRU ANUL 2022

Prin *Strategia de activitate în sistemul de acordare a AJGS pentru anii 2021-2023*, CNAJGS și-a fixat următoarele obiective de dezvoltare a sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat în anul 2022:

1. Buna guvernare a sistemului de asistență juridică garantată de stat și asigurarea abordării din perspectiva drepturilor omului:

- a) Asigurarea unei planificări bugetare eficiente a costurilor pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat;
- b) Revizuirea schemei de încadrare și de remunerare a personalului Aparatului administrativ și Oficiile teritoriale ale CNAJGS conform necesităților;
- c) Dezvoltarea capacităților profesionale ale personalului Aparatului administrativ și Oficiilor teritoriale ale CNAJGS în vederea gestiunii eficiente a activităților din sistemul de AJGS;
- d) Dezvoltarea continuă a sistemului de evidență automatizată a datelor statistice (SIA CNAJGS) și a paginii web;
- e) Dezvoltarea mecanismului de recuperare a cheltuielilor pentru asistența juridică garantată de stat;
- f) Revizuirea cadrului normativ primar și secundar ce vizează domeniul asistenței juridice garantate de stat, în special care vizează condițiile de eligibilitate, precum și promovarea modificărilor;
- g) Asigurarea transparenței de funcționare a sistemului de asistență juridică garantată de stat prin comunicarea informațiilor relevante despre activitatea CNAJGS;
- h) Informare a publicului cu privire la asistența juridică garantată de stat;
- i) Asigurarea unei colaborări eficiente cu organele de drept în vederea respectării drepturilor și intereselor legitime ale beneficiarilor de AJGS;
- j) Consolidarea parteneriatelor cu organizațiile interesate în promovarea accesului la justiție și accesului la informație cu caracter juridic pentru diferite segmente ale populației Republicii Moldova, inclusiv cu parteneri de dezvoltare și organizații din alte state în vederea preluării de bune practici în sistemul de AJGS;
- k) Formarea unor parteneriate durabile cu asociațiile obștești, instituțiile de învățământ și mediul academic în vederea monitorizării și cercetării domeniului AJGS, promovării accesului la informație cu caracter juridic, precum și cooptării voluntarilor în sistem.
- l) Identificarea unor surse adiționale care vor putea fi utilizate la consolidarea sistemului asistenței juridice garantate de stat;

Indicatori:

- a) CNAJGS funcțional și cu o abordare coerentă a domeniului asistenței juridice garantate de stat;
- b) Necesitățile de asistență juridică garantată de stat estimate și mecanism de planificare a costurilor bugetare funcțional;
- c) Schema de încadrare și de remunerare a personalului Aparatului administrativ și al Oficiilor Teritoriale ale CNAJGS ajustată;
- d) Angajații din sistemul de AJGS în număr suficient, motivați și calificați să exercite atribuțiile conform fișelor de post;
- e) Bunele practici în domeniul AJGS identificate la nivel local de Oficiile teritoriale și incluse în actele normative elaborate de CNAJGS și alte autorități publice;
- f) Sistemului de evidență automatizată a datelor statistice îmbunătățit și dezvoltat;

- g) Mecanism de recuperare a cheltuielilor pentru asistența juridică perfecționat, funcțional și costuri de asistență juridică garantată de stat recuperate;
- h) Cadrul legal și secundar privind asistența juridică garantată de stat ajustat periodic și aplicat uniform pe teritoriul Republicii Moldova;
- i) Sistemul de AJGS cunoscut și accesibil public;
- j) O mai mare transparență și încredere publică în activitatea sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat;
- k) Rolul CNAJGS în sistemul autorităților publice cu atribuții în sistemul de justiție determinat;
- l) Parteneriate consolidate cu actorii din sistemul de justiție, organizații interesate în promovarea accesului la justiție, asociații obștești, instituții de învățământ și mediul academic orientate spre respectarea drepturilor și intereselor legitime ale beneficiarilor de asistență juridică garantată de stat.
- m) Resurse adiționale cooptate în vederea asigurării funcționalității și accesibilității sistemului de asistență juridică garantată de stat;

2. Diversificarea spectrului de servicii și tehnologizarea serviciilor de asistență juridică garantată de stat

- a) Elaborarea și instituționalizarea mecanismului de acordare a asistenței juridice parțial gratuite;
- b) Elaborarea și instituționalizarea mecanismului de acordare a asistenței juridice primare garantate de stat de către avocații stagiați;
- c) Extinderea continuă și dezvoltarea rețelei de para-juriști în localitățile rurale și urbane din întreaga țară, ținând cont de necesitățile de abilitare juridică;
- d) Actualizarea rolului și locului avocaților publici în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat;
- e) Pilotarea unor noi modele de acordare a asistenței juridice calificate și primare garantate de stat, orientate la necesitățile beneficiarilor din categoriile social-vulnerabile;
- f) Facilitarea elaborării și implementării unor programe conexe, precum asistența holistică; prevenire și dejudiciarizare; medierea; litigarea strategică; advocacy; abilitarea juridică a populației ș.a.
- g) Majorarea cuantumului de remunerare a avocaților publici și para-juriștilor, pentru serviciile de acordare a asistenței juridice garantate de stat în vederea motivării acestora;
- h) Acordarea serviciilor juridice de specializare înaltă în cadrul penitenciarelor, centrelor de protecție a persoanelor cu dezabilități, centrelor de plasament ș.a.
- i) Facilitarea accesului populației la serviciile de asistență juridică calificată prin acordarea serviciilor juridice la distanță (telefonice sau în regim de video conferință) din partea avocaților care acordă AJGS sau unor entități specializate;
- j) Tehnologizarea procesului de acordare a AJGS primare și abilitare juridică a populației prin dezvoltarea platformelor on-line de acordare a asistenței juridice primare, care ar permite beneficiarilor să navigheze în rezolvarea problemelor de ordin juridic la distanță; oferirea consultanței juridice primare prin telefon sau modalități on-line;
- k) Digitalizarea procesului de acordare a AJGS primare și abilitare juridică a populației prin elaborarea paginilor WEB specializate; ghidurilor interactive; terminale cu navigare direcționată; grupurilor de suport în rețelele de socializare.

Indicatori:

- a) Mecanism de acordare a asistenței juridice parțial gratuite elaborat și testat;

- b) Mecanism de acordare a asistenței juridice primare de către avocații stagiaari elaborat și testat;
- c) Rețeaua națională de para-juriști funcțională și eficientă;
- d) Rețeaua națională de avocați publici funcțională și eficientă. Rolul și locul avocaților publici în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat actualizat;
- e) Noi modele de acordare a asistenței juridice calificate și primare garantate de stat pilotate, după caz implementate;
- f) Mărimea remunerării avocaților publici și para-juriștilor revizuită. Avocați publici și para-juriști motivați să acorde AJGS;
- g) Servicii juridice de specializare înaltă acordate în cadrul penitenciarelor, centrelor de protecție a persoanelor cu dezabilități, centrelor de plasament ș.a.
- h) Grad sporit de accesare la distanță a serviciilor de asistență juridică calificată de către populație;
- i) Procesul de acordarea AJGS primare și abilitare juridică a populației tehnologizat și adaptat la noile realități și tendințe;
- l) Platforme on-line, pagini WEB specializate, ghiduri interactive, terminale cu navigare direcționate, grupuri de suport în rețelele de socializare dezvoltate și testate;
- j) Grad avansat de accesibilitate la distanță a serviciilor de asistență juridică primară garantată de stat și abilitare juridică a populației.

3. Asigurarea calității asistenței juridice garantate de stat

- a) Asigurarea transparenței în procesul de selectare a avocaților și para-juriștilor în vederea acordării AJGS;
- b) Elaborarea în continuare a standardelor de calitate pe domenii specifice, care ar putea servi drept repere în procesul de monitorizare internă și externă a calității serviciilor de asistență juridică garantată de stat acordate de către avocați și para-juriști;
- c) Elaborarea ghidurilor practice și metodologice pentru avocați și para-juriști;
- d) Contribuirea la instruirea inițială și continuă a persoanelor autorizate să acorde asistență juridică garantată de stat și consolidarea parteneriatelor cu instituțiile dotate cu competențe de instruire inițială și continuă (Uniunea Avocaților; Institutul Național al Justiției, Asociația Națională a Parajuriștilor din Moldova ș.a.);
- e) Dezvoltarea mecanismului de instruire inițială și continuă, inclusiv la distanță, a para-juriștilor;
- f) Examinarea oportunității de extindere a listelor specializate de avocați în anumite categorii de cauze, inclusiv actualizarea permanentă a celor existente;
- g) Perfecționarea mecanismului de monitorizare internă și externă a calității asistenței juridice garantate de stat;
- h) Revizuirea mecanismului de selectare, contractare și responsabilizare a para-juriștilor;

Indicatori:

- a) Sistem transparent și non-discriminatoriu de admitere în sistemul de AJGS a avocaților și para-juriștilor în vederea acordării asistenței juridice garantate de stat;
- b) Mecanismului de selectare și contractare a avocaților și para-juriștilor revizuit și îmbunătățit;
- c) Standarde profesionale de activitate a avocaților elaborate participativ, adoptate și respectate;
- d) Ghiduri practice și metodologice pentru avocați și para-juriști elaborate;
- e) Mecanismul de instruire inițială și continuă a para-juriștilor, inclusiv la distanță dezvoltat;

- f) Numărul de persoane autorizate să acorde asistență juridică garantată de stat instruite și calitatea programelor de instruire;
- g) Liste de avocați specializați actualizate și după caz noi instituite;
- h) Mecanism de monitorizare internă și externă a calității asistenței juridice garantate de stat îmbunătățit;
- i) Mecanismul de responsabilizare a para-juriștilor, inclusiv a cadrului normativ cu privire la conflictele de interese și incompatibilități revizuit și îmbunătățit;
- j) Gradul de satisfacție a beneficiarilor privind calitatea asistenței juridice acordate, inclusiv calitatea serviciilor specializate.

Obiectivele operaționale pentru anul 2022 se reflectă în [*Planul de acțiuni pentru anul 2022 de implementare a Strategiei de activitate în sistemul de acordare a AJGS pentru anii 2021-2023*](#) și altor angajamente ale CNAJGS prevăzute în documentele de politici ale Republicii Moldova (se anexează la prezentul raport).

Anexe:

1. [Strategia de activitate în sistemul de acordare a AJGS pentru anii 2021-2023;](#)
2. [Planul de acțiuni pentru anul 2021 de implementare a Strategiei de activitate în sistemul de acordare a AJGS pentru anii 2021-2023;](#)
3. [Planul de acțiuni pentru anul 2022 de implementare a Strategiei de activitate în sistemul de acordare a AJGS pentru anii 2021-2023.](#)